

**ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
НАН УКРАЇНИ
у 2010 році**

Львів – 2011

Інститут регіональних досліджень НАН України у 2010 році:
Інформаційне видання. – Львів, 2011. – 86 с.

Видання містить інформацію про напрями та тематику досліджень, наукові публікації та основні результати діяльності Інституту регіональних досліджень Національної академії наук України у 2010 р.

Для економістів, науковців, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також всіх, хто цікавиться досягненнями науки України.

Відповідальний редактор: Кравців В.С., доктор економічних наук,
професор

Редакційна група: Демченко В.В., кандидат
фізико-математичних наук
Кузик В.А.

Адреса Інституту: 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4.
Тел. (032)270-71-68, факс (032)270-70-58.
E-mail: irr@mail.lviv.ua.

ВСТУП

Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. Інститут виконує функції методологічного, науково-організаційного і координаційного центру.

В Інституті проводяться фундаментальні і прикладні дослідження:

- проблем формування регіональної політики;
- систем управління та еколого-економічного регулювання розвитку регіонів;
- процесів раціонального використання виробничого, трудового, природно-ресурсного та інтелектуального потенціалу регіонів;
- ринкової інфраструктури і підприємництва;
- зовнішньоекономічної діяльності та транскордонного співробітництва;
- розвитку фінансових взаємовідносин в регіоні;
- методологічних та прикладних проблем моніторингу регіональних процесів;
- проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів;
- просторової організації соціально-економічних систем.

Інститут також здійснює:

- підготовку проектів програм соціально-економічного розвитку різних територіальних одиниць, підприємств, організацій;
- розробку методик, проектів законодавчих і нормативних актів;
- наукові експертизи;
- організацію нарад, семінарів, конференцій;
- надає консультації з усіх напрямків своєї наукової діяльності.

При Інституті функціонує аспірантура і докторантура та діє спеціалізована вчена рада Д 35.154.01 із правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальностями: 08.00.05 - «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»; 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством»; 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика». В Інституті діє також спеціалізована вчена рада К 35.154.02 на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит».

Організаційну структуру Інституту складають 8 наукових підрозділів:

- відділ регіональної економічної політики;
- відділ регіональної екологічної політики;

- відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону;
- відділ прогнозування і моделювання розвитку регіону;
- відділ проблем ринкової інфраструктури та транскордонного співробітництва;
- відділ проблем розвитку фінансово-кредитних відносин в регіоні;
- відділ моніторингу регіонального розвитку;
- відділ територіальних суспільних систем і просторового розвитку

Наукова діяльність Інституту у звітному році визначалася основними напрямками наукових досліджень, відповідними програмами і тематичними планами робіт, спрямованих на розробку наукових основ сучасної регіональної політики. Відповідно до Постанови Президії НАН України № 45 від 22.02.2006 р. «Про наукову та науково-організаційну діяльність Інституту регіональних досліджень НАН України» головними напрямками наукової діяльності Інституту регіональних досліджень НАН України є:

- Наукові засади розвитку регіональної політики та територіальних суспільних систем;
- Еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій;
- Фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення;
- Перспективи розвитку транскордонного співробітництва та посилення конкурентоспроможності прикордонних територій.

I. ОСНОВНІ НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ ІНСТИТУТУ У 2010 РОЦІ

Проведені протягом 2010 р. дослідження дозволили отримати ряд важливих теоретичних та прикладних результатів:

- розроблено концептуальні підходи до формування просторової організації національної економіки на основі врахування тенденцій змін функціональної та просторової структури;
- визначено цілі, потенціал та особливості реалізації концепції міжрегіональної економічної інтеграції в процесі районування економічного простору України;
- розроблено методичні підходи до оцінювання міграційних ризиків та соціально-економічних наслідків міграційних процесів в Україні;
- досліджено проблеми розвитку соціально-трудова систем регіону в умовах глобалізаційних викликів;
- обґрунтовано концептуальні засади модернізації ринкових механізмів регулювання у сфері природокористування в Україні;
- розроблено проект концепції удосконалення державної просторової політики регіонів із врахуванням прояву новітніх ознак територіально-структурних процесів;
- обґрунтовано методичні підходи до оцінки рівня розвитку виробничої та соціальної інфраструктури сільських територій, визначено фактори розвитку сільських територій та показники їх економічної діяльності;
- розроблено пропозиції щодо напрямів та механізмів забезпечення сталого розвитку гірських територій, які включені в документи, схвалені на пленарному засіданні Конгресу Ради Європи;
- обґрунтовано концептуальні засади підвищення ефективності використання фінансового потенціалу регіону, розроблено інструментарій оцінки фінансового потенціалу промислових підприємств регіону;
- розроблено методичний інструментарій для моніторингу інвестиційної привабливості регіону, здійснено комплексну оцінку інвестиційної привабливості семи областей Західного регіону України;
- обґрунтовано науково-методичні засади розвитку нових форм транскордонного співробітництва, розроблено методологічні підходи для їх впровадження в регіонах України та у стратегії добросусідства з країнами ЄС.

Проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Економічний простір України: регіоналізація та інтеграція в умовах суспільних трансформацій».

За результатами досліджень у 2010р. підготовлено та надіслано органам влади 90 доповідних, наукових записок та рекомендацій, впроваджено – 65.

II. ДАНІ ПРО ТЕМАТИКУ ТА ОБСЯГИ НДР

Дані про кількість та обсяги фінансування НДР, які виконувались Інститутом у 2010 році:

Вид тематики	Кількість тем (проектів, завдань)		Обсяги фінансування (тис. грн.)	
	Разом	В т. ч. завершено у звітному році	Разом	В т. ч. за рахунок коштів загального фонду Державного бюджету
1	2	3	4	5
1. Державна:				
1.1. Тематика, що виконувалась за завданнями державних цільових програм, головним розпорядником бюджетних коштів яких є НАН України, та фінансувалась за бюджетною програмою 6541050	–	–	–	–
1.2. Тематика, що виконувалась за завданнями державних науково-технічних програм Міністерства освіти і науки України	–	–	–	–
1.3. Тематика, що виконувалась за завданнями програм інших центральних органів виконавчої влади	–	–	–	–
1.4. Тематика, яка виконувалась за Державним замовленням на науково-технічну продукцію з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, що фінансувалось за бюджетною програмою 6541050	–	–	–	–
1.5. Проекти Державного фонду фундаментальних досліджень	–	–	–	–

1.6. Тематика, яка виконувалась за окремими завданнями відповідно до Указів Президента України, рішень Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та фінансувалися за бюджетними програмами 6541030 та 6541050	–	–	–	–
2. Програмно-цільова та конкурсна тематика НАН України				
2.1. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових комплексних програм фундаментальних досліджень	–	–	–	–
2.2. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових програм прикладних досліджень	2	2	288,0	288,0
2.3. Тематика, що виконувалась в рамках спільних конкурсів з:				
Українським науково-технічним центром (УНТЦ)	–	–	–	–
Російським фондом гуманітарних досліджень (РФГД)	–	–	–	–
Російським фондом фундаментальних досліджень (РФФД)	–	–	–	–
Конкурсу науково-технічних (інноваційних) проектів НАН України				
3. Відомча тематика:				
3.1. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових наукових програм відділень НАН України	2	–	939,885	939,885
3.2. Тематика фундаментальних досліджень, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (Загальний фонд Державного бюджету)	7	5	3727,494	3727,494

3.3. Тематика прикладних досліджень, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541050 (Загальний фонд Державного бюджету)	1	1	479,108	479,108
3.4. Тематика, що фінансувалась за обома бюджетними програмами	–	–	–	–
3.5. Тематика, що фінансувалась за бюджетними програмами 6541140, 6541160 та 6541180) (Загальний фонд Державного бюджету)	–	–	–	–
5. Пошукова тематика:				
4.1. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030	–	–	–	–
4.2. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541050	–	–	–	–
5. Господогвірна тематика:				
5.1. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (Спеціальний фонд Державного бюджету)	–	–	–	–
5.2. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541050 (Спеціальний фонд Державного бюджету)	4	4	219,0	179,0
Загалом	16	12	5653,487	5613,487

III. ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОЇ, КОНКУРСНОЇ ТА ВІДОМЧОЇ ТЕМАТИКИ НАН УКРАЇНИ

У 2010 році Інститутом виконувалося 8 тем відомчої тематики, 3 теми програмно-цільової тематики, 2 – конкурсної тематики та 3 госпдоговірні теми.

Виконання відомчої тематики

1. Розробка нової моделі районування економічного простору України

(постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 11.07.2008 р., протокол №5).

Науковий керівник теми: к.е.н. Шульц С.Л.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Вовканич С.Й., д.г.н., проф. Писаренко С.М., д.е.н. Сторонянська І.З., к.е.н. Максимчук М.В.

Термін виконання: I кв. 2009 р – IV кв. 2010 р.

Протягом звітного періоду отримано наступні теоретичні та практичні результати:

- розроблено концептуальні підходи до формування просторової організації національної економіки на основі врахування тенденцій змін функціональної та просторової структури які пов'язані з виходом країни з фінансово-економічної кризи. Визначено методичні підходи до виділення економічних районів. В результаті проведеного дослідження дано визначення «ефективного економічного району», подано його визначальні характеристики, передумови та чинники формування (Писаренко С.М., Вовканич С.Й.);
- сформовано інституційні підходи до проведення районування економічного простору України, суть яких полягає у зміні або розширенні критеріїв районування. Доведено, що сучасне структурування економічного простору має відбуватися не на базі територіально-виробничих комплексів, в основі яких лежать енерговиробничі цикли, а на основі виділення інформаційно-економічних циклів та формування мережевих структур на засадах інституційної та інформаційної економіки (Максимчук М.В.);
- досліджено роль інститутів у структуруванні економічного простору країни та формуванні мережі економічних районів. Визначено інституційні проблеми формування нової моделі економічного районування України та обґрунтовано необхідність

модернізації інституційно-управлінської структури у відповідності до стандартів та вимог ЄС (Максимчук М.В.);

- проаналізовано наукове підґрунтя сучасної просторової економіки, систематизовані та кваліфіковані підходи до визначення сутності поняття «економічний простір» та «економічний простір регіонів України», охарактеризовано його властивості та принципи формування (Шульц С.Л.);
- розроблено концептуальні засади регулювання процесів формування економічного простору регіонів України, розкрито особливості концепції «нового регіоналізму» та акцентовано увагу на її відмінностях від традиційної. Визначені пріоритети регіонального розвитку та державної регіональної політики, що спрямовані на розширення економічного простору регіонів, формування єдиного економічного простору країни та реалізацію інтеграційно-координаційної моделі державного управління (Шульц С.Л.);
- визначено цілі, потенціал та особливості реалізації концепції міжрегіональної економічної інтеграції в процесі районування економічного простору України (Сторонянська І.З.);
- детерміновано основні інструменти інтенсифікації інтеграційних взаємодій в межах міжрегіональних економічних систем (економічних районів, кластерів, макрорайонів). На основі оцінки глибини інтеграції визначено доцільну, з точки зору наявних інтеграційних взаємодій, схему формування міжрегіональних економічних систем в Україні (Сторонянська І.З.);
- проведено ретроспективний аналіз та досліджено сучасні особливості економічного районування в Росії, визначено його основні принципи, критерії та орієнтири (Луцків О.М.);
- досліджено основні проблеми територіальної організації промислового виробництва. Оцінено територіальну організацію промисловості (розміщення виробництв по території, спеціалізація регіонів за видами продукції). Виявлено, охарактеризовано і систематизовано принципи та фактори розвитку територіальної організації промисловості регіонів в сучасних умовах господарювання (Луцків О.М.);
- опрацьовано теоретико-методологічні основи дослідження особливостей організації інноваційної діяльності в регіонах України та міжрегіональних науково-технічних зв'язків. Проаналізовано динаміку основних інноваційних індикаторів за останні 4 роки та виявлено вплив економічної кризи на створення та дифузю інновацій. Сформовано основні принципи

функціонування міжрегіональних інноваційних систем в Україні. Розроблено пропозиції щодо удосконалення механізмів регулювання інноваційної діяльності на регіональному рівні (Назаркевич І.Б.);

- сформульовані основні імперативи виділення економічних районів в структурі національної економіки України та розроблено інтегральну модель районування економічного простору України.

За результатами виконання науково-дослідної теми у 2010 р. видано збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Районування економічного простору України: питання методології і практики», опубліковано 1 монографію, 2 брошури, 57 статей і 33 тези доповідей конференцій.

Підготовлено 8 доповідних записок, з яких 6 впроваджено.

2. Сучасний стан та перспективи розвитку ринкових відносин у сфері природокористування: регіональний контекст

(постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 26.09.07, протокол № 8).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Кравців В.С.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Стадницький Ю.І., д.е.н., проф. Фурдичко О.І., к.е.н. Жук П.В., к.е.н. Колодійчук І.А., к.е.н. Полюга В.О., к.е.н. Гулич О.І.

Термін виконання: I кв. 2008 р. – IV кв. 2010 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

Проведено ретроспективний аналіз становлення і розвитку ринкових механізмів регулювання у сфері природокористування в Україні та світового досвіду з проблем застосування механізмів та інструментів ринкового регулювання взаємовідносин виробництва і природи; визначено місце та роль ринкових інструментів регулювання відносин у сфері природокористування в національній екологічній політиці України, що дозволило обґрунтувати необхідність та методологічні засади модернізації ринкових механізмів регулювання відносин природокористування в умовах України, а саме:

- трансформаційні процеси переходу економічної системи України на принципи ринкового господарювання викликають потребу перегляду та вдосконалення механізмів регулювання відносин природокористування, забезпечення їх адекватності новим умовам та відповідності сучасному баченню

функціонування ринкових механізмів гармонізації економічної та екологічної сфер життєдіяльності;

- розвиток світової економіки та економічної науки довів необхідність державного втручання в економіку, впровадження економічних інструментів регулювання, особливо у сфері використання природних ресурсів;
- існуючий стан відносин власності на природні ресурси в Україні зумовлює специфіку підходів до регулювання відносин природокористування та пошуку найбільш ефективних механізмів та інструментів ринкового регулювання, враховуючи зарубіжний досвід, які б могли бути адаптовані до українських економіко-політичних та суспільних реалій для досягнення економічних, екологічних та соціальних цілей у сфері природокористування;
- основними інститутами, формами і методами ринкового регулювання у сфері використання природних ресурсів, як свідчить світовий та вітчизняний досвід, є відносини власності, нормативно-адміністративне, фінансово-економічне регулювання, стимулювання раціонального використання природних ресурсів (Кравців В.С., Жук П.В.).

Виходячи з особливостей кожного з видів природних ресурсів, специфіки регулювання економічних та екологічних відносин у процесі їх використання, включаючи специфіку побудови екологічного права в Україні (земельне, водне, лісове, про надра тощо), розроблено концепцію модернізації ринкових механізмів у сфері природокористування, яка побудована за ресурсним принципом і містить конкретні пропозиції щодо вдосконалення економічних важелів регулювання процесів використання, охорони і відтворення основних видів природних ресурсів: мінерально-сировинних, лісових, земельних, водних, рекреаційних.

Кожна з концепцій розкриває особливості формування відносин власності, нормативного й фінансово-економічного регулювання природокористування, стимулювання коефективності й забезпечення регіональних інтересів стосовно господарського використання кожного з видів природних ресурсів; визначає проблемні питання ринкового регулювання у сфері використання, охорони і відтворення кожного з основних видів природних ресурсів; містить ініціативи та пропозиції стосовно можливих шляхів їх розв'язання та рекомендації щодо застосування на практиці найбільш ефективних інструментів ринкового

регулювання природокористуванням (Жук П.В., Стадницький Ю.І., Гулич О.І., Колодїйчук І.А., Полюга В.О.).

Розроблені в процесі досліджень рекомендації щодо вдосконалення ринкових відносин у сфері природокористування з врахуванням регіональної специфіки в умовах трансформації економіки України, передбачено використати при підготовці Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища України на період 2011-2015 роки, а також регіональних планів дій з охорони навколишнього природного середовища АР Крим, областей, міст Києва і Севастополя (Кравців В.С., Жук П.В., Гулич О.І.)

В результаті проведених досліджень підготовлено наукову доповідь, яку направлено Міністерству охорони навколишнього природного середовища. Всього за результатами досліджень підготовлено та направлено в органи виконавчої влади 2 наукові доповіді та 9 наукових та доповідних записок, з них впроваджено – 8.

За результатами проведених досліджень у 2010 р. опубліковано 3 монографії, збірник наукових праць, 2 навчальних посібники, 36 статей.

Результати досліджень апробовані на 10 науково-практичних конференціях та круглих столах.

3. Просторовий вимір територіально-структурних процесів у регіоні

(постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 11.07.2008 р., протокол №5).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Шевчук Л.Т.

Основні виконавці: к.е.н. Шевчук Я.В., к.е.н. Мельник М.І., к.е.н. Шевчук А.В., к.е.н. Щеглюк С.Д., к.е.н. Шевчук О.І., Казьмір Л.П.

Термін виконання: I кв. 2009 р – IV кв. 2010 р.

Основні теоретичні та практичні результати, отримані протягом звітного періоду:

- здійснено аналіз просторових аспектів прояву маргіналізаційності, конкурентійності та інноваційності територіально-структурних процесів у регіоні; запропоновано впорядкування просторових характеристик процесів і розмежування екстремумів їх прояву на основі матриці ознак територіально-структурних процесів (Шевчук Л.Т.);
- обґрунтовано підходи до розробки концептуальних засад державної просторової політики в контексті розвитку територіально-структурних процесів у регіоні, виділено

проблемні питання у її реалізації, доведено необхідність врахування у концепції просторової політики новітніх явищ розвитку регіону: економікогетеротопії та соціогетеротопії (Шевчук Л.Т.);

- визначено основні завдання та напрямки удосконалення державної просторової політики. Здійснено оцінку впливу факторів на просторову концентрацію економічної діяльності регіонів України, а саме щільності інноваційних потоків в регіонах, ємності ринку та товарної концентрації. Досліджено вплив структурних зрушень у сфері зайнятості та інвестицій в основний капітал на ефективність економічного та просторового розвитку регіонів України (Мельник М.І.);
- проаналізовано девіантний чинник вітчизняного бізнес-середовища – корупцію, узагальнено основні причини та наслідки її поширення у митній, дозвільній та судовій системах, регуляторній політиці, запропоновано інструменти та заходи антикорупційної політики в Україні (Мельник М.І.);
- обґрунтовано принципи та критерії формування інституту соціально орієнтованого бізнес-середовища. Узагальнено загрози соціально-економічного характеру в результаті трансплантації норм інституту соціально орієнтованого бізнес-середовища в економічних відносинах. Проведено аналіз основних тенденцій і чинників розвитку соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу і соціального партнерства (Мельник М.І.);
- проведено оцінювання розвитку територіально-структурних процесів у світлі безпеки житлового будівництва, розроблено пропозиції щодо удосконалення просторової житлової політики в контексті мінімізації негативних проявів територіально-структурних процесів в регіоні (Шевчук О.І., Шевчук Я.В.);
- визначено основні пріоритети розвитку інноваційної діяльності в регіоні, запропоновано якісні критерії оцінки їх ефективності. Обґрунтовано підходи до розробки просторової політики регіону з метою активізації новітніх просторових процесів: гіпер- та гіпоплазії, новітніх форм концентрації виробничої діяльності – формування інноваційно-виробничих кластерів, старт-апів тощо (Щеглюк С.Д.);
- здійснено аналіз розвитку інформаційної складової територіально-структурних процесів у регіоні. Оцінено вплив територіально-структурних процесів на інформаційні освітні

системи, зокрема на розвиток та активізацію нових видів освітніх послуг з використанням інформаційних технологій (Шевчук А.В.);

- на прикладі Львівської області систематизовано та виділено основні етапи дослідження регіональної урбаністичної мережі, проаналізовано її стан та динаміку розвитку. Обґрунтовано перспективні напрями удосконалення урбаністичної мережі регіону (Щеглюк С.Д.);
- проаналізовано розвиток конкурентних відносин в електроенергетиці, їх вплив на систему електрозабезпечення регіонів, обґрунтовано перспективи формування нових інститутів електропостачання; окреслено пріоритети інноваційно-інвестиційної діяльності в електроенергетиці в контексті розвитку територіально-структурних процесів, визначено концептуальні основи розвитку децентралізованих об'єктів енерговиробництва (Кушнірецька О.В.);
- здійснено аналіз змістовних, структурних та функціональних особливостей державної просторової політики як окремого виду управлінсько-координаційної діяльності владних інституцій та органів громадянського суспільства. Запропоновано методику аналізу просторової динаміки центрів розподілу ключових економічних індикаторів, що базується на розрахунку значень географічних координат відповідних центрів за певний період спостережень (Казьмір Л.П.);
- на основі синтезу сучасних методів ландшафтної екології та землевпорядного проектування запропоновано інженерну методику ландшафтно-екологічного мікрозонування території сільськогосподарських підприємств з виділенням базових агроландшафтних одиниць за чотирма характеристичними ознаками. Проведено структурно-динамічний аналіз змін у системі землекористування Львівської області за роки земельної реформи (1990 – 2010 рр.) (Казьмір Л.П.).

Протягом звітнього року за результатами виконання теми опубліковано 3 монографії, 1 навчальний посібник, 35 статей. Підготовлено 17 доповідних записок, з них 15 отримали впровадження.

4. Регіональна міграційна політика в умовах поліетнічного середовища

(постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 11.07.2008 р. протокол № 5).

Науковий керівник теми: д.е.н. Садова У.Я.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Семів Л.К., к.е.н. Бідак В.Я., к.е.н. Андрусишин Н.І., к.ф.н. Цапок С.О., к.е.н. Теслюк Р. Т.

Термін виконання: I кв. 2009 р – IV кв. 2010 р.

Основні теоретичні та практичні результати, отримані протягом звітного періоду:

Проведено аналіз ефектів міграції й неспроможностей ринку у сфері розподілу й перерозподілу суспільних благ. Обґрунтовано підстави для державного втручання в міграційні процеси у регіоні. Окреслено регіональні фактори детермінації регулювання міграційної активності населення. Простежено виміри кількісних та якісних оцінок міграційних ризиків на прикладі демографічних та соціально-економічних ризиків. Визначено позитивні та негативні наслідки закордонної трудової та інтелектуальної міграції. Досліджено комплекс соціальних втрат особистісного та суспільного вимірів (Садова У.Я., Семів Л.К., Бідак В.Я., Андрусишин Н.І.).

Запропоновано використання для оцінювання регіональних міграційних ризиків як абсолютних (кількісні характеристики міграційних ризиків), так і відносних (якісні характеристики міграційних ризиків) оцінок. Обґрунтовано потребу розмежування окремих рівнів оцінювання наслідків міграційної активності для населення: окремо для самих мігрантів та їхніх сімей, для населення країн-донорів та країн-реципієнтів мігрантів. Запропоновано систему показників міграційних процесів у регіоні. Розроблено методичні підходи оцінювання міграційних ризиків (Садова У.Я., Теслюк Р.Т., Андрусишин Н.І.).

Здійснено класифікацію регіонів країни на основі етно-критеріїв: частка основної етноспільноти у складі всього населення; розподіл населення з врахуванням кількості і частки етнічних меншин. За першим критерієм виділені: а) практично моноетнічні регіони (4 області); б) умовно моноетнічні регіони (9 областей); в) поліетнічні території з різким домінуванням певної спільноти (5 областей та м. Київ); г) території зі значним переважанням однієї спільноти (4 області); д) території з незначним переважанням основної спільноти (2 області); е) поліетнічні території, в яких основна спільнота перебуває у меншості (2 області). За другим критерієм пропонується виділити: а) моноетнічні регіони (13 областей); б) поліетнічні регіони – з переважанням однієї етноспільноти та значною кількістю меншин (9 областей та м. Київ); в) біетнічні регіони (2 області); г) поліетнічні території – з домінуванням та значною кількістю етнічних меншин

(2 території). На основі аналізу міграційної активності визначено, що в близькій перспективі очікується зростання поліетнічності населення багатьох регіонів, яке вимагає розробки диференційованих підходів до здійснення регіональної міграційної політики (Цапок С.О.).

Запропоновано визначення ефективності міграційних процесів як співвідношення між результатами та затратами, пов'язаними з територіальними переміщеннями населення. Розглянуто ключові принципи оцінювання такої ефективності з позиції основних концептуальних підходів до поняття ефективності (класичний, неокласичний, інституційний) (Садова У.Я.).

Обґрунтовано систему критеріїв та показників аналізу економічної та соціальної ефективності міграції економічно активного населення. Визначено інформаційне поле (джерела даних) оцінювання міграційних процесів. Для аналізу міжрегіональних і міждержавних міграційних потоків пропонується використовувати балансовий метод та побудовані на їх основі матриці міграційних потоків. Проведено апробацію запропонованого підходу на даних офіційної статистики регіонів України. Виявлено закономірності та особливості формування та розвитку внутрідержавних міжрегіональних міграційних потоків (Садова У.Я., Махонюк О.В.).

Запропоновано методичку оцінки та аналізу показників ефективності міграційних процесів регіону. Апробація методички здійснена за даними обстежень міграційної активності населення в розрізі регіонів України за 2008 рік. Для аналізу результатів економічної та соціальної оцінки ефективності міграційних процесів у регіоні використано спеціальну шкалу оцінок відносних коефіцієнтів (Садова У.Я., Махонюк О.В.).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено колективну монографію «Регіональна міграційна політика та механізми її реалізації» та видано збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Міграційні процеси в умовах поліетнічного середовища регіону».

Протягом року опубліковано 2 брошури, 38 статей та 7 тез доповідей. Результати роботи над темою апробовані на семи конференціях (15 виступів). За результатами досліджень підготовлено 6 доповідних записок, з них впроваджено – 5.

5. Розвиток нових форм транскордонного співробітництва України

(постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 11.07.08, протокол № 5)

Науковий керівник: д.е.н., проф. Мікула Н.А.

Відповідальні виконавці: д.е.н., проф. Беленький П.Ю., к.ф.-м.н. Демченко В.В., к.е.н. Матвеев Є.І., к.е.н. Бакушевич І.В., к.е.н. Тимечко І.Р., к.е.н. Пастернак О.І.

Термін виконання: I кв. 2009 – IV кв. 2010 р.

В результаті проведених досліджень:

Обґрунтовано теоретико-методичні підходи до використання поліструктурної моделі розвитку транскордонного співробітництва. Розроблено теоретико-методичні засади використання нових форм транскордонного співробітництва (Мікула Н.А.).

Здійснено аналіз світового та вітчизняного досвіду впровадження нових форм транскордонного співробітництва. Досліджено проблеми впровадження кластерної форми організації господарства в Україні (Демченко В.В., Матвеев Є.Е.).

Вивчено взаємовпливи сторін транскордонного співробітництва як чинник підвищення конкурентоспроможності регіону. Встановлено, що конкурентоспроможність і процес кластеризації нерозривно пов'язані і взаємно обумовлюються (Мікула Н.А., Демченко В.В.).

Виявлено проблемні питання впровадження нових форм транскордонного співробітництва у стратегії добросусідства з країнами ЄС. Обґрунтовано маркетингові механізми впровадження нових форм транскордонного співробітництва у стратегії добросусідства з країнами ЄС (Пастернак О.І., Матвеев Є.Е.).

Досліджено чинники використання моделі просторових інноваційних систем в галузі соціально-медичних послуг в умовах транскордонного співробітництва. Проведено експертне опитування щодо використання кластерного механізму як нової форми транскордонного співробітництва у системі охорони здоров'я. Визначено комплекс заходів для впровадження кластерних ініціатив у сфері охорони здоров'я у Львівській області (Пастернак О.І.).

Розроблено систему індикаторів моніторингу розвитку транскордонних кластерів залежно від життєвого циклу кластеру та його функцій, що дозволить шляхом оцінки кількісних та якісних змін проводити контроль виконання планів та коригування стратегії дій на наступний період (Мікула Н.А.).

Проаналізовано сучасні тенденції формування нових форм транскордонного співробітництва. Досліджено європейський досвід налагодження транскордонного партнерства як організаційної форми транскордонного співробітництва, та європейських угруповань транскордонного співробітництва. Вивчено особливості розвитку транскордонних промислових парків та формування транскордонних промислових зон як нових моделей залучення інвестицій у виробничу та іншу господарську діяльність, забезпечення диверсифікації наявної структури виробництва регіону, розвитку сучасної виробничої та ринкової інфраструктури (Жук О.П., Тимечко І.Р., Соболь О.).

Досліджено міжнародний досвід організації трансрегіональних інноваційних проектів та визначено перспективи їх застосування в Україні (Цибульська Ю.О.).

Обґрунтовано перспективи використання Україною клондайкінгових операцій як особливої форми транскордонного співробітництва. Виявлено вплив їх використання на ділову активність прибережних районів сторін-учасниць та на розвиток таких галузей як суднобудування, металургія, машинобудування, харчова промисловість (Ткач О.В.).

Встановлено, що розвиток нових форм транскордонного співробітництва зумовлений, насамперед, розвитком співробітництва в рамках єврорегіонів, розробкою та реалізацією спільних стратегій розвитку транскордонних регіонів, що дало можливість реалізації більш вагомих транскордонних проектів, зокрема, створення спільних промислових зон чи формування транскордонних кластерів (Мікула Н.А, Беленький П.Ю., Демченко В.В.).

Підготовлено Національну доповідь «Сучасний стан та перспективи розвитку транскордонного співробітництва в Україні» спільно із делегацією України в Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи, Міністерством регіонального розвитку та будівництва України, Національними асоціаціями органів місцевого самоврядування, за підтримки Державного Фонду сприяння місцевому самоврядуванню в Україні, Програми Ради Європи «Посилення місцевої демократії та сприяння реформам місцевого самоврядування в Україні», Німецького Бюро технічного співробітництва (Мікула Н.А.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано 78 наукових праць. Результати роботи над темою апробовані у 39 міжнародних конференціях та семінарах з проблематики транскордонного співробітництва.

У 2010 р. за результатами досліджень підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи влади 22 доповідні та аналітичні записки, з яких 15 впроваджено.

6. Моніторинг та оцінка інвестиційної привабливості областей Західного регіону України

(постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 11.07.2008 р., протокол № 5).

Науковий керівник теми: д.е.н. Ішук С.О.

Відповідальні виконавці: д.е.н., проф. Павлов В.І., к.е.н. Кулініч Т.В., к.е.н. Андел І.В.

Термін виконання: I кв. 2009 р. – IV кв. 2010 р.

Протягом звітного періоду отримано наступні теоретичні та практичні результати:

Обґрунтовано теоретико-методичні засади організації та проведення моніторингу інвестиційної привабливості регіону. Запропоновано методичні підходи до аналізу інвестиційних ризиків у регіоні, що передбачають ідентифікацію ризиків, систематизацію інструментарію ризик-аналізу, проведення якісного і кількісного аналізу впливу інвестиційних ризиків на діяльність суб'єктів господарювання, а також оцінювання можливостей управління цими ризиками. За результатами інтегральної оцінки сукупності ризиків, пов'язаних з реалізацією інвестиційних проектів у регіоні, окреслено послідовність втілення визначених етапів управління цими ризиками, що в підсумку позитивно вплине на конкурентний потенціал регіону (Ішук С.О.).

Розроблено та апробовано методичний інструментарій для комплексної оцінки інвестиційної привабливості регіону за обраними критеріями, яким відповідають певні системи показників. Згідно із запропонованим алгоритмом оцінювання, визначено фактичний рівень кожного з вихідних показників, за якими проводиться оцінка інвестиційної привабливості регіону; спрогнозовано рівень кожного з нормованих індексів на наступний за аналізованим періодом рік через урахування динаміки фактичних значень цих індексів за обраний період; побудовано рейтинги областей досліджуваної сукупності за рівнем їх інвестиційної привабливості по кожному з усереднених фактичних і прогнозних значень нормованих індексів; побудовано рейтинги областей за кожним з обраних 7-ми критеріїв інвестиційної привабливості; побудовано загальні (або інтегральні) рейтинги

областей на підставі розрахунку інтегральних показників за підсумковими значеннями групових (фактичних і прогнозних) показників інвестиційної привабливості; побудовано підсумковий рейтинг областей на основі комплексних показників, визначених шляхом об'єднання відповідних інтегральних показників інвестиційної привабливості; розподілено області на відповідні групи за рівнем (фактичним і прогнозним) показників їх інвестиційної привабливості (Іщук С.О., Кулініч Т.В.).

За розробленою методикою проаналізовано рівень інвестиційної привабливості семи областей Західного регіону України (Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської та Чернівецької) у 2002-2009 рр. За результатами проведеної оцінки виділено сильні сторони господарського комплексу регіону, які можуть бути покладені в основу формування регіональних програм залучення і використання інвестицій, розглянуто існуючі засоби подолання або елімінації впливу слабких сторін вказаного комплексу, задано цілі і окреслено ключові напрямки підвищення інвестиційної привабливості Західного регіону України, які передбачають активізацію залучення інвестицій у пріоритетні для цього регіону сфери господарювання (агропромисловий і туристично-рекреаційний комплекси, житлове будівництво, торгівлю і сферу послуг, транспортну і ринкову інфраструктуру, енергозбереження). Водночас виділено проблемні сфери господарювання в Західному регіоні, які потребують значних капіталовкладень із державного та місцевих бюджетів і належної підтримки з боку центральних і регіональних органів влади: охорона навколишнього природного середовища; шляхове господарство; інноваційно-інвестиційна діяльність у господарському комплексі регіону (Іщук С.О., Павлов В.І., Кулініч Т.В.).

Запропоновано дієві способи активізації залучення інвестицій в економіку Західного регіону України, зокрема в її провідну сферу – агропромисловий комплекс (АПК). До таких способів віднесено: комплексну і координовану реалізацію заходів державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств АПК (розгортання системи державної підтримки сільськогосподарських виробників, стимулювання стійкого платоспроможного попиту підприємств переробної промисловості і населення на вітчизняну сільськогосподарську продукцію, сприяння утворенню корпоративних структур, до складу яких входять сільськогосподарські, переробні і

торгово-закупівельні підприємства з подальшою оптимізацією їх цінкових взаємин); залучення професійного менеджменту для управління інвестиціями в агробізнесі; переведення агропромислового виробництва на сучасну технологічну базу; зниження ресурсомісткості та відходності сільськогосподарського виробництва; забезпечення капіталовкладень у сучасну сільськогосподарську науку і техніку (Ішук С.О., Кулініч Т.В., Андел І.В.).

Визначено основні методи організації залучення інвестицій у Західний регіон України, якими є: створення належного інфраструктурного забезпечення функціонування економіки регіону; налагодження безперервного процесу співпраці місцевих органів управління з потенційними інвесторами; зміна форми участі інвесторів у комплексному розвитку відповідних територій шляхом законодавчого вирішення питань збільшення відрахувань коштів інвесторів на потреби цих територій; запровадження ефективної системи інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності в регіоні (Ішук С.О., Кулініч Т.В.).

За результатами досліджень за звітний період опубліковано 74 наукові праці, у тому числі 3 монографії, 1 підручник, 3 навчальні посібники, 3 брошури, 37 статей у фахових виданнях, 27 матеріалів і тез конференцій. Основні результати досліджень доповідались на 23 науково-практичних конференціях.

У 2010 р. до регіональних та центральних органів влади скеровано 7 наукових записок, з яких впроваджено 6.

7. Прогнозування розвитку сільських територій Карпатського регіону України

(постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 25.11.09, протокол №8.).

Науковий керівник теми: д.е.н., професор Бойко Є.І.

Основні виконавці: д.е.н. Войцеховський В.Б., к.е.н. Важинський Ф.А., к.е.н. Горин М.П., к.е.н. Залуцький І.Р., к.е.н. Крупін В.Є., к.е.н. Притула Х.М.

Термін виконання: I кв. 2010 р. – IV кв. 2012 р.

Основні теоретичні та практичні результати, отримані протягом звітного періоду:

В результаті виконаних робіт дана оцінка сучасних особливостей сільських територій Карпатського регіону України як об'єкта досліджень. Здійснено аналіз основних тенденцій розвитку сільських

територій Карпатського регіону, який охоплює Закарпатську, Львівську, Івано-Франківську та Чернівецьку області (Бойко Є.І., Притула Х.М.).

Окреслено напрями подолання кризових явищ на сільських територіях та запропоновано заходи, які сприятимуть їх сталому розвитку. Здійснено аналіз рівня розвитку виробничої та соціальної інфраструктур сільських територій. Стан об'єктів соціальної інфраструктури оцінено як незадовільний. Однією з найслабших ланок соціальної інфраструктури на сільських територіях визнано стан медичного обслуговування (Бойко Є.І., Притула Х.М.).

Класифіковано фактори розвитку сільських територій. До зовнішніх факторів віднесено правовий, макроекономічний, інституційний, фінансовий, ціновий. До внутрішніх – географічний фактор, фактори забезпечення природними та трудовими ресурсами, структурний та інфраструктурний фактори та фактор ініціативності сільських мешканців. Дана оцінка кожного з факторів та його вага у вирішенні нагальних проблем розвитку сільської території.

Проведено аналіз розвитку сільських територій Львівської області в розрізі економічних, соціальних та демографічних процесів (Бойко Є.І., Горин М.П., Важинський Ф.А.).

Проаналізовано вплив демографічних та міграційних процесів на розвиток сільських територій Карпатського регіону України. Визначено основні показники демографічних процесів у динаміці, зокрема темпи приросту населення, середню тривалість життя, частку працездатного населення. Охарактеризовано основні негативні фактори впливу на демографічний стан регіону. Проаналізовано особливості трудової міграції у Карпатському регіоні та її наслідки для розвитку сільських територій. На основі проведеного дослідження сформульовано висновки та рекомендації стосовно можливостей покращення демографічного становища та впливу на міграційні процеси на сільських територіях Карпатського регіону (Крупін В.Є.).

Досліджено світові тенденції розвитку сільських територій, визначено ключові аспекти сучасного стану сільських територій окремих промислово-розвинутих країн та країн, що розвиваються. Проаналізовано основні показники розвитку сільських територій та видів економічної діяльності, що здійснюються на них, з позиції ефективності. На основі отриманих показників здійснено порівняльний аналіз з показниками в Україні та виділено ключові відмінності у розвитку сільських територій (Притула Х.М., Важинський Ф.А.).

Визначено основні підходи до державного регулювання розвитком сільських територій зарубіжних країн, окреслено основні засоби державного та регіонального впливу на стимулювання їх розвитку. Розглянуто особливості підходів зарубіжних країн до підтримки сільських територій з ускладненими умовами розвитку, зокрема гірських (Залуцький І.Р.).

Обґрунтовано організаційні форми ведення сільського господарства. Враховуючи світову практику ведення сільського господарства та існуючу ситуацію в Україні, запропоновано визнати фермерські та особисті селянські господарства пріоритетними формами ведення сільського господарства і такими, що потребують першочергової державної підтримки (Притула Х.М.).

Розглянуто передумови інформаційного забезпечення розвитку сільських територій. Обґрунтовано методика вибіркового соціологічного дослідження функціонального розвитку сільських територій з використанням випадково-вибіркового та квотно-експертного опитування, розроблено два типи анкет - «Опитувальний лист мешканця сільської території» та анкету «Експертного опитування» (Залуцький І.Р.).

Проведено аналіз нормативно-правового забезпечення розвитку сільських територій. Обґрунтовано методичні підходи щодо реалізації Концепції Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2010 року № 121-р. Запропоновано прийняття окремого Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації сільських територій до засад сталого розвитку на період до 2020 року» (Бойко Є.І., Притула Х.М., Залуцький І.Р.).

Досліджено особливості розвитку та реформування земельних відносин в Україні. Обґрунтовано напрями державної політики в Україні на період до 2020 року, спрямовані на удосконалення земельних відносин та створення сприятливих умов для сталого розвитку землекористування сільських територій, сприяння розв'язанню екологічних та соціальних проблем села, розвитку високоефективного конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва, збереження природних цінностей агроландшафтів (Бойко Є.І., Залуцький І.Р.).

За результатами досліджень у 2010 р. опубліковано: 2 брошури, 27 статей, 6 тез доповідей.

Підготовлено та подано центральним органам управління та органам місцевого самоврядування 7 доповідних та аналітичних записок, з них впроваджено – 4.

8. Механізми підвищення ефективності використання фінансового потенціалу регіону

(постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 25.11.09, протокол №8.).

Науковий керівник теми: д.е.н., професор Козоріз М.А.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Давимука С.А., к.е.н. Люткевич О.М., к.е.н. Пушак Я.Я., к.е.н. Возняк Г.В., к.е.н. Бенюк Л.Я.

Термін виконання: I кв. 2010р. – IV кв. 2011р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- запропоновано та обгрунтовано нову методологію визначення фінансового потенціалу регіону з позиції самодостатності в забезпеченні соціально-економічного розвитку територій, що входять до його складу (Козоріз М.А.);
- досліджено основні тенденції управління фінансовим потенціалом регіонів. Встановлено, що основними недоліками управління фінансовими ресурсами регіонів України є наявність суперечностей між державною фінансовою політикою і механізмами її реалізації в регіонах. В результаті більшість регіонів України продовжують бути дотаційними. З метою розв'язання проблемних питань запропоновано використовувати індивідуальний підхід до оцінки фінансового потенціалу кожного конкретного регіону (Козоріз М.А.);
- проаналізовано існуючі методи формування фінансових ресурсів домогосподарств та їх фактичний стан; удосконалено методологію оцінки фінансового потенціалу домогосподарств регіону; запропоновано проводити оцінку фінансового потенціалу домогосподарств з урахуванням факторів, які стимулюють зростання норми заощаджень (Люткевич О.М.);
- окреслено основні напрямки підвищення бюджетного потенціалу регіонів в частині: розширення податкової бази, посилення податкової дисципліни; перегляду умов відповідності та можливості застосування спрощених систем оподаткування для малого підприємництва; здійснення децентралізації фінансових ресурсів та проведення

обґрунтованого перерозподілу грошових потоків, що формують державний та регіональний бюджет. Здійснено структурний аналіз активності формування доходної частини зведеного обласного бюджету Львівщини (Пушак Я.Я.);

- з'ясовано функції та завдання регіонального ринку цінних паперів; виявлені особливості розвитку інфраструктури регіонального ринку цінних паперів (Давимука С.А.);
- проведено аналіз теоретичних підходів до розуміння поняття «фінансовий потенціал промислових підприємств регіону» та сформульовано власне визначення, в якому запропоновано розглядати фінансовий потенціал промислових підприємств регіону як поліструктурну систему з певними закономірностями розвитку; встановлено фактори, що обумовлюють розвиток елементів фінансового потенціалу промислових підприємств регіону (Возняк Г.В.);
- виявлено особливості впливу фінансової кризи на формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання; проведено оцінку впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансовий потенціал промислових підприємств регіону (Возняк Г.В.);
- досліджено інструментарій оцінки фінансового потенціалу промислових підприємств регіону (експрес-аналіз основних показників: ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємств з використанням інтегральної рейтингової оцінки; коефіцієнтний підхід та систему SWOT-аналіз для оцінки сильних і слабких сторін розвитку промислових підприємств); запропоновано комплексний методичний підхід до оцінки фінансового потенціалу регіону, який включає деталізовану оцінку всіх його структурних елементів (Возняк Г.В.);
- проведено аналіз фінансового потенціалу підприємств реального сектора економіки Львівської області; окреслено можливості підвищення фінансового потенціалу регіону за рахунок активізації інноваційних чинників (Беновська Л.Я.);
- проаналізовано умови та фактори реалізації інноваційного потенціалу регіону; проведено інтегральну оцінку інноваційного потенціалу та інноваційної активності Західного регіону України та виявлені резерви росту (Беновська Л.Я.).

За результатами виконання теми у 2010 р. опубліковано: збірник наукових праць, 36 статей, 14 тез конференцій. Підготовлено 4 доповідні записки.

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВА ТЕМАТИКА
Цільова програма наукових досліджень НАН України
«Україна – XXI століття: стратегічні пріоритети
соціально-економічного розвитку»

1. Регіональні особливості організації праці в умовах системної кризи
 (Постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 11.06.2009р., протокол №226/5-11).

Науковий керівник: д.е.н. Садова У.Я.

Відповідальні виконавці: д.е.н., проф. Семів Л.К., к.ф.н. Цапок С.О., к.е.н. Бідак В.Я., к.е.н. Князев С.І., к.пс.н. Ваврик А.Й., к.г.н. Теслюк Р.Т

Термін виконання: III кв. 2009 р. – IV кв. 2011 р.

За звітний період:

- Досліджено основні проблеми розвитку соціально-трудова систем в умовах глобалізаційних викликів. Виявлено, що соціально-трудова відносини змінюються у відповідності до реалій виникнення нових умов. Простежено взаємозв'язок деморозвитку соціальних систем та основних факторів їх встановлення. Виявлено, що в результаті взаємодії природного середовища, сучасних умов соціального та економічного розвитку, суспільної свідомості тощо формуються особливості демографічної поведінки, в т.ч. на регіональному рівні (Садова У.Я., Семів Л.К., Цапок С.О.).
- Розроблено методичні вказівки з питань побудови системи показників діагностики стану соціально-трудова систем. Обґрунтовано потребу розробки просторово-часових параметрів оцінювання соціально-трудова систем в умовах циклічного характеру розвитку регіональної економіки. Встановлено, що за умов глобалізаційних викликів стан соціально-трудова систем доцільно оцінювати за такими класами показників: державна політика в сфері трудових відносин, діяльність соціальних інститутів; наявний інтелектуальний потенціал і демографічні передумови його подальшого розвитку; участь конкретних систем в національному та міжнародному розподілі праці (Садова У.Я., Андрусишин Н.І.).

- Визначено класифікаційні ознаки структурування праці та зайнятості в контексті руху суспільства до економіки знань. Обґрунтовано потребу розмежування в процесі регіонального аналізу факторів сегментації регіональних ринків праці України. Проведено експертне соціологічне опитування з метою визначення факторів розвитку соціально-трудова систем, яким було охоплено близько 300 керівників підприємств та організацій Львівщини. За результатами дослідження виявлено низку проблем розвитку соціально-трудова систем, основні з яких стосуються: недостатньої забезпеченості сучасними матеріально-технічними можливостями; незбалансованості професійної структури робітничих кадрів; низького рівня підготовки робітничих кадрів тощо (Бідак В.Я., Цапок С.О.).
- Обґрунтовано потребу уніфікації різнорідних показників статистичної та соціологічної інформації щодо стимуляторів та дестимуляторів відтворення людського потенціалу. Запропоновано бальну систему вимірів рівня сформованості соціально-трудова систем регіону (з використанням матричного підходу). Проведено SWOT-аналіз середовища розвитку соціально-трудова відносин з точки зору їх впливу на розвиток соціально-трудова систем. Визначено позитивні та негативні наслідки функціонування неформального сектору економіки в умовах кризи як в цілому для економіки, так і для населення. Встановлено, що неформальний сектор економіки швидше від офіційного адаптується до нових глобалізаційних умов, зміни ситуації із зайнятістю на ньому більш динамічні, а відтак період виходу з кризових та застійних станів значно коротший (Теслюк Р.Т., Ваврик А.Й.).
- Досліджено умови оптимізації соціально-трудова відносин та організації праці в умовах економічної кризи. Вивчено нові координаційні та регулятивні підходи і рішення міжнародних організацій щодо організації праці та трансформації соціально-трудова відносин, націлені на протидію глобальній кризі. Встановлено, що умови оптимізації соціально-трудова відносин повинні відображати: реальну спроможність сприяти формуванню суспільства інноваційного типу; формування інноваційної ідеології (макро- і мікрорівень); формування інноваційної психології. В умовах реформування державної служби в Україні обґрунтовано необхідність колективно-договірного регулювання для державних службовців місцевих

органів державної влади через вказання його переваг, а також важливість декларування в нормативно-правовій базі обов'язкового характеру укладання відповідних договорів та процедури їх прийняття. В удосконаленні інституційного забезпечення соціально-трудових відносин оптимальною формою взаємодії державних та недержавних управлінських секторів сьогодні повинен стати соціальний діалог. (Семів Л.К., Біль М.М.).

- Окреслено ключові проблеми антикризової моделі функціонування соціально-трудових систем. Розроблено рекомендації зменшення негативного прояву кризи на розвиток вітчизняного ринку праці. Основними з яких є: укладення нової трьохсторонньої Генеральної угоди про регулювання основних принципів соціально-трудових відносин в Україні; запровадження програми проекту «Гідна праця в Україні»; сприяння створенню умов ведення переговорів про укладення колективних договорів і угод на всіх рівнях соціального діалогу; вдосконалення механізму соціального партнерства між роботодавцями, найманими працівниками та відповідними навчальними закладами; сприяння зайнятості на малих підприємствах; запровадження гнучких режимів зайнятості (самозайнятість, дистанційна зайнятість тощо), сприяння функціонуванню вітчизняних компаній-виробників у сфері інформаційних технологій; зменшення обсягів вторинної зайнятості на регіональних ринках праці тощо (Андрусішин Н.І., Бідак В.Я., Біль М.М.).
- Обґрунтовано, що на регіональному рівні програми виходу із системної кризи повинні включати три цілі, а саме створення конкурентоспроможних, доступних робочих місць (в їх кількісному та якісному виразі), формування конкурентоспроможних працівників, здатних зайняти ці місця, формування нових соціально-трудових відносин, які захищали права людини і сприяли збалансованому інноваційному економічному розвитку. Принципово важливим моментом є реалізація не кількох, а однієї (максимум двох) програм відродження виробництва (програм реальної економіки). (Садова У.Я.).

В звітному році підготовлено та видано збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Регіональні особливості організації праці в умовах системної кризи». За результатами досліджень опубліковано 18 статей та 4 тези доповідей.

Результати роботи над темою апробовані на семи конференціях (13 виступів).

За результатами роботи по темі підготовлено та впроваджено дві доповідні записки.

2. Транскордонна конвергенція конкурентоспроможності регіонів
(постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 11.06.2009 р., пр. №226/5-11).

Науковий керівник: д.е.н., проф. Мікула Н.А.

Відповідальні виконавці: д.е.н., проф. Беленький П.Ю., к.ф.-м.н. Демченко В.В., к.е.н. Матвеев Є.І., к.е.н. Пастернак О.І.

Термін виконання: III кв. 2009 р. – IV кв. 2011 р.

За звітний період:

- Уточнено та узагальнено теоретичні положення, що розкривають сутність «транскордонної конвергенції регіонів» та «транскордонної конвергенції конкурентоспроможності регіонів». Визначено, що загальне розуміння «транскордонної конвергенції регіонів» полягає у «наближенні», чи «уподібненні» соціально-економічного розвитку суміжних прикордонних регіонів транскордонного простору. Виокремлено абсолютну транскордонну конвергенцію (це зближення рівнів розвитку суміжних прикордонних регіонів транскордонного простору в часі) та умовну транскордонну конвергенцію (накладає додаткові обмеження на даний процес) (Мікула Н.А., Матвеев Є.Е., Цибульська Ю.О.).
- Узагальнено іноземний досвід транскордонної конвергенції конкурентоспроможності регіонів, зокрема ЄС. Виявлено вплив політики конвергенції, як однієї з цілей регіональної політики ЄС на 2007-2013 роки, на країни-члени ЄС, зокрема на призупинення або зниження рівня безробіття у багатьох регіонах країн-членів ЄС. Виокремлено позитивні та негативні ефекти транскордонної конвергенції: торгові ефекти (розвиток торгової інфраструктури та узгодження стандартів якості); спільного ринку (вдосконалення виробництва тощо); рух факторів виробництва (зростання обсягів залучених прямих інвестицій) та ін. (Демченко В.В., Матвеев Є.Е., Тимечко І.Р., Гусева М.О.).
- Встановлено, що розвиток структурної політики та політики згуртування ЄС, яка створює фундамент подальшої конвергенції, відкриває для України нові можливості, що пов'язані з розширенням ЄС. Обґрунтовано необхідність розробки

комплексної та ефективної єврорегіональної стратегії, що вимагає критичної оцінки наявного досвіду реалізації принципів, форм, методів, механізмів єврорегіональної інтеграційної політики України та її сусідніх держав, членів Європейського Союзу (Федоришин О.З., Жук О.П., Другов О.О.).

- Досліджено діючі у сучасній економіці механізми транскордонної конвергенції регіонів та їх конкурентоспроможності. Виокремлено групи механізмів транскордонної конвергенції: фінансові (фінансування із структурних фондів ЄС направлені на ліквідацію диспропорцій розвитку; міжбюджетні трансферти); правові (Маастрихтські критерії); організаційні (єврорегіони; Європейські угруповання територіального співробітництва). Встановлено, що фінансова підтримка за рахунок структурних фондів ЄС забезпечує переважно реальне регіональне зближення (Мікула Н.А., Жук О.П., Цибульська Ю.О.).

За результатами досліджень у 2010 р. опубліковано 12 наукових праць. Виконавці проекту взяли участь у 9 міжнародних конференціях та семінарах з проблематики транскордонної конвергенції конкурентоспроможності регіонів.

За результатами досліджень у 2010 р. підготовлено 2 доповідні записки в регіональні органи влади.

**Цільова програма наукових досліджень НАН України
«Проблеми і перспективи соціально-економічного
та політико-правового розвитку України»**

3. Пріоритетні напрями сталого розвитку гірських територій

(розпорядження Президії НАН України № 327 від 04.06.2010 р. із змінами відповідно до розпорядження Президії НАН України № 450 від 27.07.2010 р. Договір з Відділенням економіки НАН України № 1–10 від 05.06.2010 р.).

Науковий керівник: к.е.н. Жук П.В.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Кравців В.С., к.е.н. Полюга В.О., к.е.н. Колодійчук І.А.; к.е.н. Гулич О.І.

Термін виконання: III кв. 2010 р. – IV кв. 2010 р.

В процесі виконання наукового проекту:

1. Проведено оцінку відповідності сучасного рівня економічного, соціального та екологічного стану та системи адміністративно-територіального управління гірськими територіями Карпатського регіону України основним засадам сталого розвитку. Виявлено низку проблем, суть яких зводиться до наступного:

- економічне середовище гірської частини регіону за своєю структурою та рівнем розвитку не забезпечує економічного благополуччя населення, має місце високий рівень безробіття, господарське використання природних ресурсів є неефективним;
- загострюються соціальні проблеми: депопуляція, старіння населення, втрата культурної спадщини;
- повільно і неінтегровано вирішуються екологічні проблеми;
- відсутня державна і регіональна політика та стратегія щодо сталого розвитку гірських територій. (Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О., Гуляєва Н.О.).

2. Визначено пріоритетні напрями сталого розвитку гірських територій в Україні, що базуються на положеннях ратифікованої Україною Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат.

Передбачено:

- підняття рівня економічного розвитку території через ефективне використання місцевих лісових, земельних, рекреаційних, гідроенергетичних ресурсів, створення сприятливого інвестиційного режиму, запровадження політики вирівнювання економічного розвитку гірських територій, стимулювання створення нових робочих місць;
- розвиток інфраструктурного комплексу території, зокрема транспортної інфраструктури, інформаційних комунікацій;
- сприяння розвитку соціальної сфери та збереженню етнокультурної спадщини регіону;
- поліпшення екологічного стану території та комплексне вирішення екологічних проблем, в т.ч. через налагодження транскордонної співпраці;
- підвищення ініціативності та відповідальності територіальних громад регіону у вирішенні актуальних питань сталого розвитку через реформування адміністративно-територіального устрою (Жук П.В., Кравців В.С., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О.).

3. Пропоновані напрями сталого розвитку гірських територій можуть служити основою розробки стратегії та програми розвитку Карпатського регіону України, на що націлює Рекомендація 296 (2010) Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи «Сталий розвиток гірських регіонів і досвід Карпатських гір» (Жук П.В., Кравців В.С., Гулич О.І.)

За результатами досліджень підготовлено 7 наукових та доповідних записок, з них впроваджено – 3. Зокрема Пропозиції до Декларації, Резолюції та Рекомендацій «Сталий розвиток гірських регіонів і досвід Карпатського регіону України» Міжнародної науково-

практичної конференції «Сталий розвиток Карпат та інших гірських регіонів Європи» (Ужгород, 8–10 вересня 2010 р.), лягли в основу прийнятих Конгресом місцевих і регіональних влад Ради Європи Рекомендацій 296 (2010) та Резолюції 315 (2010) «Сталий розвиток гірських регіонів і досвід Карпатських гір».

Результати досліджень апробовані на 4 конференціях та круглих столах, а також на колегії Міністерства регіонального розвитку та будівництва України 18.11.2010 р.

За результатами проведених досліджень опубліковано 5 статей у наукових фахових виданнях.

КОНКУРСНА ТЕМАТИКА

1. Інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на регіональному рівні (Львівська область) за проектом: «Інтелектуальна автоматизована інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на базі вітчизняної суперЕОМ».

(розпорядження Президії НАН України № 445 від 27.07.2010 р.
Договір з Відділенням економіки НАН України № 02/10 від 02.08.2010 р.).

Науковий керівник: д.е.н., проф. Козоріз М.А.

Основні виконавці: к.е.н. Люткевич О.М., к.е.н. Пушак Я.Я., к.е.н. Возняк Г.В., к.е.н. Беновська Л.Я.

Термін виконання: 02.08.2010 р. – 31.12.2010 р.

Основні результати досліджень за звітний період:

- встановлено особливості функціонування економіки Львівської області з метою формування інформаційного забезпечення та параметризації комплексу моделей ІАСБП для аналізу і прогнозування розвитку, оцінки впливу фінансово-економічних регуляторів на економіку області та її бюджетну систему (Хоменко О.В., Ключник Л.В.);
- обґрунтовано бюджетоутворюючі ВЕД (галузі) для моделювання (за певними критеріями з використанням моделі цілочисельного лінійного програмування). Для Львівської області було обрано наступні галузі (Козоріз М.А.):
  - DA «Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів»;
  - DF «Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення та ядерних матеріалів»;
  - E «Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води»;

- F «Будівництво»;
  - G «Торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку»;
  - I «Діяльність транспорту та зв'язку»;
  - J+K «Фінансова діяльність та Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг, послуги підприємцям»;
  - ІНШ
- сформовано масиви соціально-економічних показників за чотирма напрямками: «Реальний сектор економіки», «Фінансовий сектор економіки», «Суспільний сектор економіки», «Населення регіону», які характеризують фактичне функціонування економіки та бюджету області; всі первинні дані зібрано в розрізі економічних агентів області та обраних видів ВЕД (по реальному сектору – 378 показників; по фінансовому – 49 показників; по суспільному – 590 показників; по населенню – 73 показники). Проведено верифікацію статистичних даних по основних блоках (Пушак Я.Я., Люткевич О.М., Возняк Г.В., Бенюк Л.Я., Музика І.С.).
  - проведено параметризацію комплексу моделей економіки області. Параметри підбиралися таким чином, щоб результати розрахунків, що були виконані при заданих числових значеннях коефіцієнтів і констант формул, давали найменші відхилення від фактичних даних по даному показнику. Проведено синтез моделей функціонування економіки Львівської області в пакеті системно-динамічного моделювання PowerSim (Возняк Г.В.);
  - удосконалено методичний підхід до формування інформаційного забезпечення та параметризації моделей ІАСБП для Львівської області в частині розрахунку середньої ставки ввізного мита; середньої заробітної плати по ВЕД «Інші» (Пушак Я.Я., Бенюк Л.Я.).
Результати виконаної роботи у формі звіту передані замовнику.

2. Оцінка конвергенції регіонального соціально-економічного розвитку в світлі міжрегіональної інтеграції в Україні

Грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених, призначений Розпорядженням Президента України від 12.12.2008 року № 336/2008-рп (договір № Ф27/42-2010 від 17.02.2010 р.).

Виконавець: д.е.н. Сторонянська І.З.

Термін виконання: 17.02. -31.10.2010 р.

Протягом звітнього періоду отримано наступні теоретичні та практичні результати:

Розроблено методичний підхід до вивчення процесів міжрегіональної соціально-економічної конвергенції в світлі інтеграції економічного простору держави, який представлено у вигляді концептуальної схеми, яка охоплює п'ять аналітичних блоків.

Доведено, що основними об'єктами державної регіональної економічної політики повинні стати не окремі регіони, а крупні макрорегіони або міжрегіональні кластери, що характеризуються відносною однорідністю територій, які вони включають, і здатні підвищувати ефективність участі в міжмакрорегіональному поділі праці на основі випереджального розвитку галузей спеціалізації.

Обґрунтовано вибір макрорегіонів як основних об'єктів державної регіональної економічної політики, який зумовлений низкою обставин.

По-перше, це особливості міжрегіональної асиметрії в Україні, якій властиве істотне перевищення міжмакрорегіональних диспропорцій над внутрішньомакрорегіональними.

По-друге, це наявність на рівні макрорегіонів реальних передумов для відбору і реалізації інвестиційних проєктів, що дозволяють досягти помітного підвищення ефективності територіальної економічної системи (на рівні окремих регіонів і тим більш, локальних територіальних утворень, що опинилися в стані тривалої депресії, такі передумови можуть бути відсутніми).

Державна політика, спрямована на формування моделі конвергентного розвитку регіонів України, повинна бути поетапною. На *першому етапі* недоцільною є концентрація засобів і зусиль на питаннях подолання відсталості і депресивності найбільш кризових локальних ареалів макрорегіонів. Натомість варто концентруватися на стимулюванні розвитку найперспективніших галузей і полюсів зростання, здатних забезпечити найбільший динамізм розвитку макрорегіонів. Це дозволить виконати низку завдань:

- сформуувати у межах макрорегіонів динамічні центри зростання, здатні передавати імпульси розвитку іншим територіям, що входять до складу такого макрорегіону, і помітно поліпшити гравітаційний потенціал всіх його територій;
- акумулювати в результаті реалізації ефективних інвестиційних проєктів фінансові ресурси, необхідні для розвитку відсталих регіонів у межах макрорегіону.

Виконання цих завдань дозволить на *другому етапі* практично реалізувати ефективну підтримку центрів зростання «другого порядку» кожного макрорегіону, що володіють дещо меншим потенціалом розвитку. Використовуючи створені на першому етапі фінансові

ресурси і ринкові можливості, можна буде підготувати й реалізувати інвестиційні проекти, орієнтовані на забезпечення збалансованого розвитку відсталих регіонів.

І лише на *третьому етапі* реалізації стратегічних цілей регіонального розвитку можуть бути вирішені соціально-економічні проблеми найбільш слаборозвинених і депресивних ареалів макрорегіонів.

Доведено, що за умови збереження існуючих дивергенційних тенденцій в регіональному розвитку України її економічний простір стане абсолютно біполярним: з одного боку, кілька економічно благополучних регіонів, а з іншого – деградуюча периферія, неспроможна ефективно інтегруватися не тільки в світову, а й у внутрішню економіку. Втрати від обмеження внутрішнього ринку міжрегіональним обміном лише між благополучними регіонами за символічної участі периферії можуть бути більшими, ніж економічні вигоди від реалізації ефекту масштабу та агломераційної економії, і призвести до зниження темпів зростання в країні загалом.

Зазначено, що домінування інтересів центру над інтересами регіонів не означає усунення регіонів з процесу розробки і реалізації державної регіональної економічної політики. Регіональні органи влади слід розглядати як партнерів державного центру, причому не лише у сфері реалізації заходів державної політики на підвідомчих територіях, а й у корегуванні цілей, завдань і механізмів реалізації політики. Проте всі ключові стратегічні рішення щодо формування державної регіональної економічної політики слід розглядати як зону відповідальності центру.

За результатами виконання гранту Президента України опубліковано 8 наукових праць, направлено і впроваджено 1 доповідну записку та підготовлено монографію «Регіональний розвиток України: проблеми інтеграції та конвергенції».

ГОСПДОГОВІРНА ТЕМАТИКА

1. Проект «Розроблення методичних рекомендацій з питань організації прикордонної торгівлі»

(за договором № Н-20/256-10 від 19.11.2010 р., згідно з наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 29.06.2010 № 239).

Відповідальні виконавці: д.е.н., проф. Мікула Н.А., к.е.н. Тимечко І.Р., к.е.н. Матвеев Є.Е.

Термін виконання: листопад – грудень 2010 р.

Розроблено методичні рекомендації з питань організації прикордонної торгівлі, які містять пропозиції щодо формалізації

прикордонної торгівлі з урахуванням досвіду її організації суміжними країнами; формування нормативно-правового (адміністративного) забезпечення розвитку прикордонної торгівлі; створення взаємоузгодженої транскордонної ринкової інфраструктури, що являтиме собою інфраструктурне забезпечення організації прикордонної торгівлі.

Встановлено, що відмінності у рівнях та співвідношенні цін на товари споживчого і виробничого призначення на суміжних прикордонних територіях є рушійною силою для виникнення й розвитку прикордонної торгівлі. Економічний ефект цієї моделі пов'язаний із розширенням ринку збуту для одних та отриманням дешевших товарів і послуг – для інших (Мікула Н.А., Тимечко Н.А.).

Визначено етапи формалізації прикордонної торгівлі, а саме: підготовчий етап; формування плану дій щодо організації прикордонної торгівлі та їх реалізація; запровадження постійного моніторингу прикордонної торгівлі (Мікула Н.А., Тимечко Н.А., Матвеев С.Е.).

Встановлено, що прикордонна торгівля здійснюється, як правило, на основі Угоди України з суміжною іноземною державою або групою суміжних іноземних держав. Угода має визначати: прикордонну торгівлю, локалізацію прикордонної торгівлі (ярмарки, базари тощо), суб'єктів прикордонної торгівлі, режим перетину кордону суб'єктами прикордонної торгівлі, перелік товарів та режим переміщення товарів через кордон (Тимечко І.Р., Цибульська Ю.О.).

Розроблено Правила здійснення прикордонної торгівлі, що регулюють правові відносини у сфері прикордонної торгівлі в Україні і визначають порядок провадження торговельної діяльності на прикордонній території України (якщо інше не визначено міжнародними договорами, ратифікованими Україною) (Тимечко І.Р., Федоришин О.З., Жук О.П.).

Обґрунтовано необхідність розширення функцій діючих інститутів посередництва через підвищення якості вже наявних інститутів посередництва, що сприятиме збільшенню кількості суб'єктів інфраструктури та урізноманітненню їхньої діяльності та формуванню інфраструктури, спеціально зорієнтованої на сектор малого та середнього бізнесу, що активно задіяний у прикордонній торгівлі (Федоришин О.З., Жук О.П., Гусева М.).

Результати виконаної роботи у формі звіту передані замовнику.

2. Проект «Розроблення методичних рекомендацій щодо виявлення транскордонних кластерів та кластерних ініціатив»
(за договором з № Н-20/260-10 від 26.11. 2010 р, згідно з наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 24.11.2010 № 459).

Відповідальні виконавці: д.е.н., проф. Мікула Н.А., к.ф.-м.н. Демченко В.В., к.е.н. Тимечко І.Р., к.е.н. Матвеев Є.Є., Цибульська Ю.О.

Термін виконання: листопад – грудень 2010 р.

Розроблено методичні рекомендації щодо виявлення транскордонних кластерів та кластерних ініціатив, які містять пропозиції щодо формування нормативно-правового забезпечення розвитку транскордонних кластерів; методологічні підходи виявлення транскордонних кластерів та кластерних ініціатив, формування та їх підтримки; методика щодо виявлення проблемних питань теоретичного, правового та практичного характеру щодо ідентифікації транскордонних кластерних ініціатив та кластерів.

Обґрунтовано доцільність завершення формування відповідного інституційного середовища, а саме прийняття державної стратегії розвитку та підтримки кластерів в Україні і конкретизацію її в окремих секторальних програмах і відповідних стратегіях розвитку регіонів.

Запропоновано приєднання України до існуючих міжнародних програм щодо підтримки кластерних ініціатив, у тому числі до програми EUREKA (Матвеев Є.Є., Цибульська Ю.О.).

Встановлено, що алгоритм ідентифікації транскордонних кластерів передбачає наступні кроки: оцінка існуючих стратегій розвитку прикордонних та транскордонних регіонів, програм щодо забезпечення інноваційного розвитку чи конкурентоспроможності регіонів; оцінка за макроекономічними даними, які вказують на концентрацію фірм у відповідних секторах економіки; проведення поглибленого дослідження – для визначення вертикальних та горизонтальних зв'язків, що існують між фірмами та організаціями у певній галузі та період часу. За відсутності таких статистичних даних міжгалузевого балансу доцільно провести анкетування для виявлення зв'язків між підприємствами, організаціями та установами у прикордонних/транскордонних регіонах. У процесі виявлення кластерів слід взяти до уваги: наявність та активність у регіоні інституцій регіонального розвитку та інших недержавних організацій; динаміку розвитку малих підприємств і їх спеціалізацію; зовнішньоторговельну діяльність, зокрема, прикордонну торгівлю, наявність спеціалізованих наукових та освітніх установ, а також проаналізувати інші опосередковані чинники, що вказують на потенційні можливості формування кластеру (Мікула Н.А., Демченко В.В.).

Встановлено, що виявлення кластерних ініціатив вимагає оцінки перспективних територій, на яких розвиватимуться транскордонні кластери. Виділено сухопутні та морські транскордонні регіони України. На кожній прикордонній території існують свої специфічні умови розвитку транскордонних кластерів, які визначаються відповідними двосторонніми відносинами України із сусідніми державами (Мікула Н.А., Тимечко І.Р.).

Результати виконаної роботи у формі звіту передані замовнику.

3. Проект «Розроблення Програми сталого розвитку гірських територій Івано-Франківської області. Етап 1. Обґрунтування стратегії сталого розвитку гірських територій Івано-Франківської області»

(договір з Івано-Франківською облдержадміністрацією № 03-10 від 17.12.2010 р.)

Науковий керівник: к.е.н. Гулич О.І.

Термін виконання: грудень 2010 р.

Основні результати досліджень:

1. В процесі виконання договору здійснено аналіз соціально-економічного розвитку і екологічної ситуації гірських районів Івано-Франківської області за 2000-2010 роки (Гулич О.І., Жук П.В., Полюга В.О.).

2. Проведено СВОТ-аналіз гірських районів за такими основними блоками:

- зовнішнє оточення і привабливість гірських районів в контексті економічного розвитку;
- адміністративно-політичне середовище;
- результати економічної діяльності;
- суспільно-політичні умови;
- інституційне середовище;
- просторова структура;
- публічні фінанси (Гулич О.І., Жук П.В.).

3. На основі узагальнених даних визначено:

- основну мету розвитку гірських територій Івано-Франківської області, стратегічні цілі і шляхи їх досягнення,
- запропоновано перелік операційних цілей для реалізації стратегічних цілей, а також показники оцінки досягнення обраних операційних цілей;
- визначено пріоритетні напрямки сталого розвитку гірських територій області. (Гулич О.І., Жук П.В., Колодійчук І.А.).

Результати виконаної роботи у формі звіту передані замовнику.

**IV. ДАНІ ПРО ВИКОНАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ І
РОЗРОБОК ЗА ЗАМОВЛЕННЯМИ СТОРОННІХ
ОРГАНІЗАЦІЙ (ЗА ДОГОВОРАМИ ТА КОНТРАКТАМИ)**

Кількість госпдоговорів та контрактів, що виконувались Інститутом (без грантів)				Обсяги фінансування, тис. грн. (без грантів)		Кількість впроваджених розробок
Усього	У т.ч. на замовлення організацій			Усього	У т.ч. контрактів з іноземними замовниками	
	м. Києва	України	Зарубіжжя			
51*	2	49*	–	320,476	–	3

* в т.ч. 48 – угоди та договори з юридичними та фізичними особами на підготовку наукових кадрів

V. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАРОДНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

За результатами досліджень в 2010 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 90 аналітичних та доповідних записок, наукових доповідей, методичних рекомендацій та методик, з них впроваджено – 65. До вищих державних органів країни скеровано 38 розробок (в т.ч. Кабінету Міністрів України, міністерствам та відомствам – 33, Верховній Раді України – 4), впроваджено – 23.

Серед них:

- Доповідна записка **«Зауваження та пропозиції до проектів Законів «Про адміністративно-територіальний устрій України», «Про стимулювання та державну підтримку об'єднання сільських територіальних громад», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації».**

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Кравціва В.С.

Направлена: Заступнику Голови Верховної Ради України (№ 1/452 від 05.11.2010 р.); Міністерству регіонального розвитку та будівництва України (№ 1/451 від 05.11.2010 р.).

Впровадження: Передано до профільного комітету Верховної Ради України для розгляду при роботі над вказаними законопроектами (лист заступника голови Верховної Ради України М.Томенка № 03/4–535(229643)1 від 15.11.2010 р.).

- Доповідна записка **«Про правовий статус українських мігрантів».**

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н. У. Я. Садової.

Направлено: Комітету з питань соціальної політики та праці Верховної Ради України (лист №10/379 від 12 .10. 2009 р.).

Впровадження: матеріали розробки використано при підготовці та проведенні комітетських слухань на тему «Закордонне українство: сучасний стан та перспективи» та враховані при опрацюванні законопроекту «Про правовий статус українських трудових мігрантів» (лист № 04-35/6-468(104599) від 1.06.2010 р.).

- Доповідна записка **«Пропозиції щодо напрямків та механізмів забезпечення сталого розвитку регіону Українських Карпат до Декларації, Резолюції та Рекомендацій Міжнародної науково-**

практичної конференції «Сталий розвиток Карпат та інших гірських регіонів Європи».

Автори: д.е.н., проф. Кравців В.С., к.е.н. Жук П.В., к.е.н. Гулич О.І.

Направлена: Організаційному комітету Міжнародної науково-практичної конференції «Сталий розвиток Карпат та інших гірських регіонів Європи» (8-10 вересня 2010 року, м. Ужгород), проведеної під патронатом Президента України та Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи.

Впровадження: пропозиції включені до Декларації «Країни – члени Ради Європи за сталий розвиток гірських регіонів Європи» та Резолюції 315(2010) і Рекомендації 296(2010) «Сталий розвиток гірських регіонів і досвід Карпатського регіону» Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи, прийнятих 19-ою сесією Конгресу 26-28 жовтня 2010 року (лист Голови Закарпатської обласної ради, Голови Ради МА «Карпатський Євворегіон» № 01-16/3 від 15.10.2010 р.).

- Наукова доповідь **«Концепція модернізації функціонування ринкових механізмів у сфері природокористування з врахуванням специфіки соціально-економічного розвитку регіонів України».**

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Кравціва В.С.

Направлена: Міністерству охорони навколишнього природного середовища України (лист № 7/399 від 06.10.2010 р.).

Впровадження: Міністерство охорони навколишнього природного середовища України (лист № 21050/13/10-10 від 18.10.2010 р.).

- Наукова доповідь **«Становлення інституту соціально орієнтованого бізнес-середовища в Україні: аналіз проблем та пошук ефективних інструментів».**

Автор: к.е.н. Мельник М.І.

Направлена: Міністерству економіки України.

Впровадження: Міністерство економіки України (лист №2602-23/18 від 01.03.2010 р.).

- Доповідна записка **«Врахування особливостей територіально-структурних процесів в управлінні соціально-економічним розвитком регіону».**

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Шевчук Л.Т.

Направлено: Міністерству економіки України (лист №9/454 від 09.11.2010 р.).

Впровадження: Міністерство економіки України (лист №4601-25/370-28 від 23.11.2010 р.).

- **Доповідна записка «Глобалізовані економічні макрорегіони України: передумови формування та перспективи розвитку».**

Автор: к.е.н. Шульц С.Л.

Направлена: Міністерству економіки України (лист № 03/242 від 16.06.2010 р.).

Впровадження: Міністерство економіки України (лист №280325/129 від 3.09.2010 р.).

- **Доповідна записка «Ключові завдання державної політики щодо забезпечення міжрегіональної економічної інтегрованості України».**

Автор: д.е.н. Сторонянська І.З.

Направлена: Міністерство регіонального розвитку та будівництва України (лист 14/49 від 2.02.2010 р.).

Впровадження: Міністерство регіонального розвитку і будівництва України (лист №12/19-2-5-10-2345 від 9.03.2010 р.).

- **Доповідна записка «Вдосконалення нормативно-правових основ і економіко-організаційних механізмів у сфері рекреаційного природокористування».**

Автор: к.е.н. Гулич О.І.

Направлена: Державній службі туризму Міністерства культури і туризму України (лист № 7/442 від 28.10.2010 р.).

Впровадження: Державна служба туризму Міністерства культури і туризму України (лист № 14/08-1406 від 08.12.2010 р.).

- **Методичні рекомендації щодо виявлення транскордонних кластерів та кластерних ініціатив.**

Автори: д.е.н. Мікула Н.А., к.ф.-м.н. Демченко В.В., к.е.н. Тимечко І.Р., к.е.н. Матвеев Є.Е.

Направлено: Міністерство регіонального розвитку та будівництва України (лист № 4/518 від 14.12.2010 р.).

Впровадження: Міністерство регіонального розвитку та будівництва України (акт здачі-приймання науково-технічної продукції №1 від 20.12.2010 р.).

- **Доповідна записка «Про запровадження ринкових механізмів регулювання рекреаційного природокористування».**

Автор: к.е.н. Гулич О.І.

Направлена: Державній службі туризму Міністерству культури і туризму України (лист № 7/506 від 22.12.2009 р.); Головному управлінню економіки Львівської обласної державної адміністрації (вих. № 7/507 від 22.12.2009 р.)

Впровадження: Державна служба туризму Міністерству культури і туризму України (лист № 14/08-222 від 25.03.2010 р.).

- **Пропозиції щодо актуалізації «Стратегії українсько-польського міжрегіонального та прикордонного співробітництва».**

Автори: д.е.н., проф. Мікула Н.А., к.е.н. Пастернак О.І., Тимечко І.Р., Жук О.П., Дейнеко В.В., Горблюк Р.В.

Направлено: Міністерству закордонних справ України (лист №4/346 від 24.09.2009 р.).

Впровадження: Міністерство закордонних справ України (лист № 52 від 22.01.2010 р.).

- **Методичні рекомендації з питань організації прикордонної торгівлі.**

Автори: д.е.н., проф. Мікула Н.А., к.е.н. Матвеев Є.Є., к.е.н. Тимечко І.Р., Бобир Т.П., Федоришин О.З., Цибульська Ю.О., Жук О.П.

Направлено: Міністерство регіонального розвитку та будівництва України (лист № 4/517 від 14.12. 2010 р.)

Впровадження: Акт здачі-приймання науково-технічної продукції №1 від 20.12.2010р.

- **Доповідна записка «Методичні підходи щодо реалізації Концепції Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2010 року, № 121-р.».**

Автори: д.е.н., проф. Бойко Є.І., к.е.н. Залуцький І.Р., к.е.н. Притула Х.М.

Направлена: Міністерству аграрної політики України (лист №5/189 від 14.05.2010 р.).

Впровадження: Міністерство аграрної політики України (лист № 18-3-13/644 від 17.06.2010 р.).

- Наукова доповідь **«Проект концепції Карпатської програми для її реалізації Європейською комісією у наступній фінансовій перспективі ЄС».**

Автор: к.е.н. Гулич О.

Направлена: Львівській обласній державній адміністрації (лист № 7/485 від 01.12.2010 р.).

Впровадження: Львівська обласна державна адміністрація (лист № 29/5-1-845 від 24.12.2010 р.).

- **Методичні рекомендації щодо комплексного оцінювання інвестиційної привабливості регіону.**

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н. С.О. Ішук.

Направлено: Головному управлінню економіки та інвестиційної політики Рівненської обласної державної адміністрації (лист 6/107 від 11.03.2010 р.).

Впровадження: Головне управління економіки та інвестиційної політики Рівненської обласної державної адміністрації (лист № 01/4-755 від 07.07.2010 р.).

- Доповідна записка **«Проблеми соціально-економічного розвитку малих міст регіону: шляхи їх вирішення».**

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Л.Т. Шевчук.

Направлено: Головному управлінню економіки Івано-Франківської обласної державної адміністрації (лист №09/323 від 04.08. 2010 р.).

Впровадження: Головне управління економіки Івано-Франківської обласної державної адміністрації (лист №04/25-607 від 09.08.2010 р.).

- Науково-аналітична записка **«Економічний розвиток Закарпатської області: аналіз, діагноз, тенденції».**

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н. С.О. Ішук.

Направлено: Головне управління економіки Закарпатської обласної державної адміністрації (лист 6/107 від 11.03.2010 р.).

Впровадження: Головне управління економіки Закарпатської обласної державної адміністрації (лист № 01/148 від 22.03.2010 р.).

VI. КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інститут регіональних досліджень є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. Інститут координує наукові дослідження з цих проблем, які виконуються у вищих навчальних закладах і науково-дослідних установах України.

У звітному році здійснювалася координація досліджень з проблем регіональної політики з: Міністерством економіки України, Міністерством регіонального розвитку та будівництва України, Міністерством охорони навколишнього природного середовища України, Комітетами Верховної Ради України з питань науки та освіти, з питань соціальної політики та праці, ДУ «Інститут економіки та прогнозування» НАН України, Інститутом демографії та соціальних досліджень НАН України, Радою по вивченню продуктивних сил України НАН України, Інститутом економіки промисловості НАН України, Інститутом економіко-правових досліджень НАН України, Інститутом проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інститутом екології Карпат НАН України.

В ході виконання науково-дослідних робіт та практичного впровадження їх результатів налагоджена співпраця: з Міністерством аграрної політики України, Державним комітетом України із земельних ресурсів, Державною службою туризму Міністерства культури і туризму України; Міністерством економіки АР Крим, Львівською, Волинською, Закарпатською, Івано-Франківською, Чернівецькою, Рівненською, Тернопільською та Луганською облдержадміністраціями; Львівською, Закарпатською, Івано-Франківською, Чернівецькою обласними радами: міськими радами м. Львова, Івано-Франківська, Чернівців, Ужгорода; Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища у Львівській області, органами місцевої влади Львівської області: Західним науковим центром НАН та МОН України, Львівським інститутом банківської справи Університету банківської справи НБУ, Національним університетом «Львівська політехніка», Національним лісотехнічним університетом України, Національним університетом водного господарства та природокористування (м. Рівне), Львівським та Одеським регіональними інститутами державного управління Національної академії державного управління при Президентові України та багатьма іншими установами та організаціями.

Зокрема, з проблематики вдосконалення адміністративно-територіального устрою України представники Інституту брали участь

у робочих нарадах під головуванням віце-президента НАН України академіка НАН України Гейця В.М. та в Колегії Міністерства регіонального розвитку та будівництва України. За результатами роботи конференції «Економічний простір України: регіоналізація та інтеграція в умовах суспільних трансформацій» (м. Львів, 28-29.10.2010 р.), робочою групою, у склад якої входили представники Інституту, Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України, Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України, Інституту економіко-правових досліджень НАН України, Одеського національного університету, Київського національного економічного університету та інших установ розроблено рекомендації та підготовлено аналітичну записку з питань адміністративно-територіальної реформи в Україні, які були направлені у Верховну Раду України та Секретаріат Кабінету Міністрів України.

За тематикою досліджень проблем транскордонного співробітництва здійснювалася координація робіт з Міністерством економіки України, Міністерством регіонального розвитку та будівництва України, Міністерством закордонних справ України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування» НАН України, Київським національним економічним університетом ім. Вадима Гетьмана, Ужгородським національним університетом, Донецьким національним університетом, Волинським національним університетом, Луцьким національним технічним університетом, Тернопільським інститутом соціальних та інформаційних технологій, Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень у м. Львові, Львівською комерційною академією, Дрогобицьким державним педагогічним університетом ім. І.Франка.

Зокрема, науковці Інституту спільно з Міністерством регіонального розвитку та будівництва України працюють у робочій групі за напрямком «Розробка національної стратегії створення і ведення транскордонних кластерів». Було розроблено методикку досліджень, здійснено аналітичний огляд та оцінку зарубіжного досвіду з питань функціонування транскордонних кластерів та стратегій їх підтримки на загальноєвропейському, національному та регіональному рівнях.

З метою зміцнення зв'язків університетської та академічної науки у звітному році укладено угоду про співробітництво із Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу, Одеським регіональним інститутом державного управління

Національної академії державного управління при Президентові України, а також з Бюро інтелектуальної власності Севастопольської міської державної адміністрації.

В напрямі подальшого розвитку співробітництва з вищими навчальними закладами продовжувалась робота з реалізації програми діяльності науково-навчального комплексу «Економосвіта», створеного в квітні 2003 р. До складу комплексу входять: Інститут регіональних досліджень НАН України, Інститут економіки та менеджменту при Національному університеті «Львівська політехніка», Тернопільський національний економічний університет, Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ, Львівська комерційна академія, Львівська державна фінансова академія, Луцький національний технічний університет. Ярославська державна вища школа фахової освіти (Польща). До результатів роботи Інституту в рамках комплексу у звітному році слід віднести:

- кооперацію в питаннях забезпечення підготовки висококваліфікованих спеціалістів в сфері економічної діяльності (підготовка 2 навчальних посібників для вищої школи, залучення 10 науковців Інституту до навчального процесу у вищих навчальних закладах комплексу);
- підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних кадрів (підвищення кваліфікації 20 науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів комплексу, цільова підготовка в Інституті 3 аспірантів та докторантів за направленням вищих навчальних закладів комплексу, захист на спеціалізованих радах Інституту 1 докторської та 11 кандидатських дисертацій фахівцями із установ-партнерів);
- спільна наукова діяльність (залучення науковців з установ комплексу до виконання 3 бюджетних науково-дослідних тем Інституту, участь науковців Інституту у виконанні 4 науково дослідних тем установ-партнерів);
- спільна видавнича діяльність (публікація 3 монографій та збірника наукових праць);
- спільне проведення 3 науково-практичних конференцій з актуальних проблем економіки: V Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграція України в європейський та світовий фінансовий простір» (м. Львів, 24-26.06.2010 р.), II Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку економіки України та її регіонів» (м. Луцьк, 7-8.10.2010 р.), Міжнародної науково-практичної конференції

«Економічний простір України: регіоналізація та інтеграція в умовах суспільних трансформацій» (м. Львів, 28-29.10.2010 р.).

В рамках комплексу функціонує постійно діючий спільний науково-практичний семінар Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ та Інституту регіональних досліджень НАН України.

Інститут бере також участь в роботі навчально-наукового центру з підготовки магістрів за спеціальностями «Економіка довкілля і природних ресурсів» з правами відділення цільової підготовки Національного університету водного господарства та природокористування та Західного наукового центру НАН та МОН України.

При Інституті діють 8 спільних із вищими навчальними закладами філій кафедр, а саме:

- філія кафедри банківської справи Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ;
- філія кафедри менеджменту організацій Львівського Інституту Міжрегіональної академії управління персоналом;
- філія кафедри фінансів та економіки природокористування Національного університету водного господарства та природокористування;
- філія кафедри економіки підприємств та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка»;
- філія кафедри міжнародної економіки та маркетингу Тернопільського інституту соціальних та інформаційних технологій;
- філія кафедри міжнародних економічних відносин Волинського національного університету ім. Лесі Українки;
- філія кафедри фінансів суб'єктів господарювання та державних фінансів Львівської державної фінансової академії;
- філія кафедри економіки підприємництва та маркетингу у видавничо-поліграфічному комплексі України Української академії друкарства.

У рамках роботи філій кафедр згідно робочих планів здійснювалося залучення вчених Інституту до навчального процесу, керівництва курсовими, дипломними роботами та практикою студентів, підвищення кваліфікації викладачів ВНЗ, проведення спільних семінарів, здійснення спільних досліджень, підготовка спільних публікацій тощо.

Зокрема, в рамках функціонування філії кафедри банківської справи Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ у звітному році здійснено наступні заходи:

- підготовлено та проведено круглий стіл «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фінансово-банківської освіти та науки в Україні» (м. Львів, 28 квітня 2010 р.);
- організаційно-методична підтримка проведенню V Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграція України в європейський та світовий фінансовий простір» (м. Львів, 24-26 червня 2010 р.);
- підготовлено до друку та видано збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Фінансовий ринок України: стабілізація та євро інтеграція»;
- взято участь у виконанні науково-дослідних тем «Формування системи управлінської інформації в банку», «Аналіз впливу монетарних режимів на інноваційний розвиток економіки», «Уточнення та систематизація термінів банківської справи» («замовник – НБУ).

В рамках роботи філій кафедри міжнародної економіки та маркетингу Тернопільського інституту соціальних та інформаційних технологій та філії кафедри міжнародних економічних відносин Волинського національного університету ім. Лесі Українки проводились спільні наукові семінари, конференції, круглі столи, здійснювалася підготовка спільних публікацій тощо. Серед таких заходів необхідно відмітити наступні:

- Міжнародний форум «Регіони знань: Україна в європейському просторі освіти-науки-інновацій для ревіталізації та процвітання територій» (м. Тернопіль, 26-27 березня 2010 р.);
- Публікація колективної монографії «Регіони знань в Східній Європі»;
- Круглий стіл «Транскордонне співробітництво: проблеми та перспективи» (м. Луцьк, 13 травня 2010 р.);
- Семінари «Вплив партнерства «влада-бізнес-громадські організації» на розвиток прикордонних територій» (м. Львів, 21 січня 2010 р.). «Конкурентоспроможність в умовах поширення глобальних тенденцій взаємного впливу просторових економічних систем» (м. Львів, 20 травня 2010 р.).

В рамках роботи філії кафедр фінансів суб'єктів господарювання та державних фінансів Львівської державної фінансової академії здійснено:

- спільне виконання бюджетної науково-дослідної теми «Стратегічні напрями активізації фондового ринку України»;
- участь у роботі круглого столу на тему «Інноваційні фінансові послуги», який відбувся 2.03.2010 р. в рамках організованого Львівською державною фінансовою академією «Тижня фінансиста»;
- проведення спільного науково-практичного семінару на тему «Механізми забезпечення стійкості фінансової системи регіону» (15.01.2010 р.);
- публікації статей працівників кафедри у збірнику наукових праць Інституту «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Районування економічного простору України: питання методології і практики» та участь їх у Міжнародній науково-практичній конференції «Економічний простір України: регіоналізація та інтеграція в умовах суспільних трансформацій» (28-29.10.2010 р.).

В рамках роботи філії кафедри менеджменту організацій Львівського Інституту Міжрегіональної академії управління персоналом протягом року було проведено:

- Міжнародну науково-практичну конференцію студентів і молодих вчених «Соціально-економічні та правові дослідження в суспільстві знань»;
- науково-методичний семінар «Методи наукових досліджень»;
- соціологічне опитування студентів – дітей трудових мігрантів;
- підготовлено методичні вказівки з дисципліни «Стратегічне управління людськими ресурсами» для студентів спеціальності «Управління персоналом та економіка праці».

В рамках діяльності філії кафедри економіки підприємства та маркетингу спільно з Українською академією друкарства, зокрема надано організаційну допомогу у підготовці III Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-економічні механізми підприємницької діяльності структур ВПК та напрями їх удосконалення» (м. Львів, 9-10.11. 2010 р.) та методичну підтримку у підготовці до друку підручника «Економіка підприємства», здійснено рецензування підручника «Статистика підприємств видавничо-поліграфічної галузі» тощо.

Окремі чисельні показники співпраці
Інституту регіональних досліджень НАН України
з вищими навчальними закладами і установами
Міністерства освіти і науки України (МОН України)

1.	Кількість договорів про співробітництво, які були укладені між науковою установою та вищими навчальними закладами:	
	загальна їх кількість на 31.12.10	24
	укладених у звітному році	2
	<ul style="list-style-type: none"> • із Одеським регіональним інститутом державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України; • Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу (<i>назва договору (-ів), які укладені у звітному році</i>) 	
2.	Кількість створених спільно з вищими навчальними закладами:	
	<i>ФІЛІЙ КАФЕДР</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.10	8
	створених у звітному році	–
	<i>(назва вищого навчального закладу та філії кафедри, створеної у звітному році)</i>	
	<i>ФАКУЛЬТЕТІВ</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.10	–
	створених у звітному році	–
	<i>ЛАБОРАТОРІЙ</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.10	–
	створених у звітному році	–
	<i>ІНШИХ СПІЛЬНИХ СТРУКТУР (ІНСТИТУТІВ, ЦЕНТРІВ, ОСЕРЕДКІВ ТОЦО)</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.10	2
	створених у звітному році	–
<i>(назва вищого навчального закладу та спільної структури, створеної у звітному році)</i>		
3.	Кількість студентів вищих навчальних закладів, які у 2009/2010 навчальному році проходили магістерську підготовку у спільних науково-навчальних структурах, що функціонують на базі наукової установи та зазначені у п. 2 цієї таблиці	–
	Кількість студентів вищих навчальних закладів, які у 2010/2011 навчальному році проходять магістерську підготовку у спільних науково-навчальних структурах, що функціонують на базі наукової установи та зазначені у п. 2 цієї таблиці	3
4.	Кількість наукових тем і проектів, які у звітному році розроблялись спільно з вченими-освітянами, всього	4
	у тому числі:	
	– тем НДР	4
	– проектів Державного фонду фундаментальних досліджень	–
– проектів, що фінансуються зарубіжними та міжнародними організаціями (фондами)	–	

5.	Кількість вчених наукової установи, які у звітному році працювали викладачами в системі освіти, всього	19
	у тому числі:	
	– академіків НАН України	–
	– членів-кореспондентів НАН України	–
	очолюють:	
	кафедри	2
	факультети	–
6.	Кількість вчених-освітян, які у звітному році входили до складу спеціалізованої вченої ради при науковій установі	15
7.	Кількість вчених наукової установи, які у звітному році входили до спеціалізованих рад при вищих навчальних закладах	7
8.	Кількість студентів, які у звітному році виконували в науковій установі дипломні роботи	5
9.	Кількість студентів, які у звітному році проходили практику в науковій установі	–
10.	Кількість фахівців з повною вищою освітою, які прийняті на роботу у звітному році	4
	з них у шкільні роки займалися в гуртках Малої академії наук учнівської молоді	–
11.	Кількість опублікованих спільно з освітянами у звітному році монографій	6
12.	Кількість опублікованих у звітному році :	
	підручників для вищої та середньої школи	1
		–
	навчальних посібників для вищої та середньої школи	5
		–
13.	Кількість наукових співробітників і викладачів вищих навчальних закладів і установ МОН України, які у звітному році підвищували кваліфікацію у науковій установі	31
14.	Кількість аспірантів-цільовиків та докторантів, які у звітному році проходили підготовку в науковій установі за направленням вищого навчального закладу, установи МОН України	–
15.	Кількість аспірантів та здобувачів кандидатського ступеня з вищих навчальних закладів та установ МОН України, прикріплених у звітному році до наукової установи для підготовки та складання кандидатського іспиту зі спеціальності	7
16.	Кількість дисертаційних робіт науковців-освітян, захищених у звітному році на спеціалізованій вченій раді при науковій установі, всього	27
	у тому числі:	
	на здобуття докторського ступеня	3
	на здобуття кандидатського ступеня	24

VII. КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, КРУГЛІ СТОЛИ

У 2010 році Інститутом проведені такі конференції, семінари, круглі столи, в яких він виступив як організатор або співорганізатор:

Назва	Співорганізатори	Дата проведення	Кількість учасників (в т. ч. з країн далекого зарубіжжя, з країн СНД)	Загальна проблематика; Найбільш вагомі результати заходу (рішення, рекомендації, зміст резолюції)
1	2	3	4	5
Науковий семінар «Роль релігійного чиннику у соціально-економічному розвитку регіону та держави»	Львівський університет бізнесу і права, Український католицький університет	м. Львів, 24.03. 2010 р.	25	Соціально-економічна діяльність релігійних організацій. Узгоджено план спільних досліджень по проблематиці круглого столу
Міжнародний форум «Регіони знань: Україна в європейському просторі освіти-науки-інновацій для ревіталізації та процвітання територій»	Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій	м. Тернопіль, 26-27.03. 2010 р.	50, в т.ч. 5 – з Польщі	Обговорено проблематику формування регіонів знань та розвитку транскордонної співпраці у сфері освіти та інновацій. Опубліковано матеріали форуму
Круглий стіл «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фінансово-банківської освіти та науки в Україні»	Львівський банківський інститут Університету банківської справи НБУ; Науково-навчальний комплекс «Економосвіта»	м. Львів, 28.04. 2010 р.	25	Обговорено стан фінансово-банківської освіти та науки в Україні. Доповіді учасників опубліковані у вигляді статей у наукових виданнях Інституту

1	2	3	4	5
Круглий стіл «Транскордонне співробітництво: проблеми та перспективи»	Волинський національний університет ім. Л.Українки	м. Луцьк 13.05. 2010 р.	30	Обговорено проблематику розвитку транскордонного співробітництва та перспективи спільних досліджень
Круглий стіл для учнів Львівської обласної малої академії наук «Сучасні напрями регіональних досліджень» (в рамках Фестивалю науки)	Львівська обласна Мала академія наук	м. Львів, 17.05. 2010 р.	25	Ознайомлення учнів Малої академії наук з тематикою досліджень Інституту. Доповідь д.е.н. Сторонянської І.З. «Міжрегіональні економічні інтеграційні процеси в Україні»
Науково-методичний семінар «Методи наукових досліджень» (в рамках Фестивалю науки)	Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом	м. Львів, 18.05. 2010 р.	30	Провідними науковцями Інституту прочитано лекції з методики наукових досліджень для аспірантів та здобувачів
Навчальний науково-практичний семінар «Розвиток сільських територій України: сучасні тенденції та європейський досвід»	Золочівська районна рада, Золочівська районна державна адміністрація	Львівська обл., м. Золочів 29.05. 2010 р.	20	Підвищення кваліфікації голів місцевих рад з проблематики розвитку сільських територій та регулювання земельних відносин
Міжнародний науково-практичний	Запорізький Інститут економіки та	м. Запоріжжя, 28-29.05.	40 (в т.ч. 2 – з Польщі)	Регіональний розвиток в пост трансформаційний період та проблеми

1	2	3	4	5
<p>семинар «Стратегії протидії зовнішнім та внутрішнім загрозам економічній безпеці: регіональний вимір»</p>	<p>інформаційних технологій; Інститут економіки промисловості НАН України та ін.</p>	<p>2010 р.</p>		<p>протидій кризовим явищам у розвитку соціально-економічних систем. Опубліковано матеріали семінару</p>
<p>V Міжнародна науково-практична конференція «Інтеграція України в європейський та світовий фінансовий простір»</p>	<p>Львівський банківський інститут Університету банківської справи НБУ; Науково-навчальний комплекс «Економосвіта»</p>	<p>м. Львів, 24-26.06. 2010 р.</p>	<p>70 (в т.ч. 15 – з Польщі, Нідерландів та ФРН, 3 – Росії та Білорусі)</p>	<p>Тематика конференції: - теоретичні засади аналізу процесів інтеграції; - управління після кризовим розвитком банківської системи; - активізація ділової активності та поглиблення взаємодії банківського та реального секторів економіки; - інвестиційні ресурси відтворювальних процесів; та ін. Прийнято рекомендації конференції. Опубліковано матеріали конференції у збірнику наукових праць</p>
<p>Круглий стіл «Сучасний стан та перспективи розвитку транскордонного та міжмуніципального співробітництва в Україні»</p>	<p>Державний Фонд сприяння місцевому самоврядуванню в Україні; Програма Ради Європи «Посилення місцевої демократії та сприяння реформам місцевого самоврядуван-</p>	<p>м. Львів, 7.09. 2010 р.</p>	<p>35</p>	<p>Представлено та обговорено Національну доповідь «Про розвиток транскордонного співробітництва в Україні». Прийнято фінальну резолюцію круглого столу</p>

1	2	3	4	5
	ня в Україні»; Проект Німецького Бюро технічного співробітництва «Сприяння регіональному розвитку та зайнятості в Україні»			
II Міжнародна науково-практична конференція «Перспективи розвитку економіки України та її регіонів»	Луцький національний технічний університет; Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України; Університет банківської справи НБУ та ін.	м. Луцьк, 7-8.10. 2010 р.	60 (в т.ч. 4 – з Польщі)	Тематичні напрями: - регіональна економіка; - економіка та менеджмент; - економічна теорія та історія; - облік та фінанси; - розвиток нових форм транскордонного співробітництва. Опубліковано матеріали конференції
Міжнародна науково-практична конференція «Економічний простір України: регіоналізація та інтеграція в умовах суспільних трансформацій»	Львівський банківський інститут Університету банківської справи НБУ; Науково-навчальний комплекс «Економосвіта»	м. Львів, 28-29.10. 2010 р.	80 (в т.ч. 6 – із Польщі)	Тематичні напрями роботи конференції: • Адміністративно-територіальна реформа: проблеми та перспективи реалізації. • Районування економічного простору України. • Просторовий вимір структурних зрушень в територіальних суспільних системах. • Міжрегіональна інтеграція в Україні: стан та перспективи. Прийнято рекомендації конференції. Підготовлено до друку матеріали конференції

VIII. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Монографії:

1. Інтелектуально-інноваційний розвиток регіону в контексті євроінтеграції. / НАН України, Інститут регіональних досліджень; Наук. ред. Л.К. Семів. – Львів, 2009. – 483 с. (26,4 д.а.) – (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4). Тираж 300 прим. ISBN 978-966-02-5139-7.
2. Шевчук О.І. Регіональна політика житлового будівництва: напрямки удосконалення. Монографія / НАН України. Інститут регіональних досліджень; За ред. д.е.н., проф., член-кор. Мікловди В.П. – Ужгород: Видавництво ТзОВ «Ліга-Прес», 2010. – 211 с. (13,12 д.а.). Тираж 300 прим. ISBN 978-966-397-129-7.
3. Маслак О.І. Диверсифікація інноваційного розвитку промисловості України: монографія / О. І. Маслак. – Львів : ІРД НАН України, 2010. – 456 с. (26,5 д.а.). Тираж 300 прим. ISBN 978-966-02-5660-6.
4. Стадницький Ю.І., Коваль Л.М. Продукування благ: що, де, коли і скільки?: монографія / Ю.І.Стадницький, Л.М. Коваль. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 205 с. (12,13 д.а.). Тираж 300 прим. ISBN 978-966-330-097-9.
5. Стадницький Ю.І., Коваль Л.М. Чинники розміщення господарської діяльності: монографія / Ю.І. Стадницький Ю.І., Л.М. Коваль. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 103 с. (6,07 д.а.). Наклад 300 прим. – ISBN 978- 966-330-089-4.
6. Ринкові механізми у сфері природокористування (концепція модернізації) / [В.С. Кравців, Ю.І. Стадницький, П.В. Жук та ін.; за ред. В.С. Кравціва]; НАН України. Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2010. – 119 с. (6,78 д.а.). Наклад 100 прим. – ISBN 978-966-02-5717-7.
7. Шульц С.Л. Економічний простір України: формування, структурування та управління / С.Л. Шульц. – Львів: ІРД НАН України, 2010. – 390 с. (24,77 д.а.). Тираж 300 прим. – (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4). – ISBN 978-966-02-38-49-5.
8. Сторонянська І.З. Регіональний розвиток України: проблеми інтеграції та конвергенції / Ірина Сторонянська. – Львів: ІРД НАН України, 2010 р. – 280 с. (19,1 д.а.). Тираж 300 прим. – (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4). – ISBN 978-966-02-5919-5.

9. Воськало В.І. Стратегії розвитку житлового будівництва в Україні : монографія / НАН України. Інститут регіональних досліджень ; за ред. д.е.н., проф. Шевчук Л.Т. – Львів, 2010. – 176 с. (11 д.а.). Тираж 300 прим. ISBN 978-966-02-5848-8.
10. Економічний розвиток областей Західного регіону України: аналіз, діагноз, тенденції : [монографія] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; наук. ред. С.О. Іщук. – Львів, 2009. – 164 с. (9,35 д.а.). Тираж 300 прим. ISBN 978-966-02-5573-9.
11. Інфраструктурний комплекс Західного регіону України: оцінка стану і напрями розвитку : [монографія] / [С.О. Іщук, Т.В. Кулініч, В.Є. Крупін, С.М. Ткач]; НАН України. Ін-т регіональних досліджень; [наук. ред. С.О. Іщук]. – Львів, 2010. – 241 с. (19,51 д.а.). Тираж 300 прим., ISBN 978-966-02-5680-4.
12. Кулініч Т.В. Інвестиційна привабливість виробничо-господарських структур регіону (методи оцінки та регулювання) / НАН України. Інститут регіональних досліджень; [наук. ред. С.О. Іщук]. – Львів, 2010. – 210 с. (13,51 д.а.). Тираж 300 прим., ISBN 978-966-02-5863-1.
13. Ткач О.В. Конкурентоспроможність просторово-економічних систем: глобальні тенденції та взаємовпливи [монографія] / Олег Ткач. – Львів : ІРД НАН України, 2010. – 458 с. (27 д.а.). Тираж 300 прим. ISBN 978-966-7524-82-1.
14. Регіони знань в Східній Європі: монографія / наук. ред. Бакушевич І.В. – Тернопіль: ТІСІТ, 2010. – 256 с. (20,64 д.а.). Тираж 300 прим. ISBN 978-966-8284-09-0.
15. Маслак В.О., Маслак О.О., Жежуха В.Й. Ринкова інфраструктура та її вплив на економічне зростання виробництва: теоретичні та прикладні засади: монографія / НАН України, Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2010.- 204 с.(11.9 д.а.) Тираж 500 прим., ISBN 978-966-02-5723-8.
16. Шкварчук Л.О. Механізми регулювання цін на продовольчому ринку : монографія / Л.О.Шкварчук. – НАН України, Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2010. – 205 с. (13.0 д.а.). Тираж 300 прим. ISBN 978-966-02-5907-2.

Підручники, навчальні посібники:

1. Нерухомість в Україні: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.І. Павлов, І.І. Пилипенко, І.В. Кривов'язюк. – К.: Державна академія статистики обліку та аудиту, 2008. – 765 с. (44,52 д.а.). Тираж 1000 прим. ISBN 978-966-2142-25-9.

2. Шевчук Л.Т. Регіональна економіка: навч. посіб. / Л.Т. Шевчук. – К.: Знання, 2011. – 319 с. (16,85 д.а.). ISBN 978-966-346-714-6.
3. Місцеві фінанси: навчальний посібник / Т.В. Мединська, Н.І. Власюк, М.І. Мельник. – Львів: Вид-во Львівської комерційної академії, 2010. – 284 с.(18,1 д.а.). ISBN 978-966-1537-89-6.
4. Павлов В.І., Білоус Н.М. Страхові послуги. Навчальний посібник. . – Рівне: НУВГП, 2010. – 109 с. (6,32 д.а.). УДК 368(073). ББК 65.9. (2/8) 27.я 7-6. Б61 Тираж 50 прим.
5. Павлов В.І., Заячківська О.В. Фінанси підприємства. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2010. – 109 с. (6,32 д.а.). УДК 658.1(075). ББК 65.9. (2) 26.я 7. П12. Тираж 120 прим.
6. Павлов В.І., Кравців В.С., Мельник Л.М., Мельник Л.В., Чуприна А.І., Карпан Н.А. Фінанси і кредит: бакалавр, спеціаліст, магістр. Інформаційний пакет: Інформаційно-методичні матеріали щодо підготовки фахівців за напрямом «Фінанси і кредит» галузі знань 0501 «Економіка і підприємництво». – Рівне: НУВГП, 2010. – 357 с. (21,8 д.а.). Наклад 100 прим. УДК 378.1 ББК 74.480.27
7. Стадницький Ю.І., Комарницький І.М. Просторова організація соціально-економічних систем : словник-довідник / Стадницький Ю.І., Комарницький І.М. – Львів: Априорі, – 464 с. (26,97 д.а.). Наклад 1000 прим. – ISBN 978-966-2154-27-7.
8. Цапок С.О. Етнодемографічна картина сучасного світу (енциклопедичне дослідження). Доповнене видання / С.О. Цапок ; НАН України. Інститут регіональних досліджень ; [наук. ред. Долішній М.І., Вовканич С. Й.]. – Львів, 2009. – 490 с. (23,75 д.а.). - Тираж 300. – ISBN 978- 966–02–3957-2.

Інститут видає *щоквартальний науково-практичний журнал «Регіональна економіка»*. У 2010 р. вийшло чотири номери журналу загальним обсягом 78,62 др. арк.

Інститутом видається *збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України»* (Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 13522-2406ПР, видане Міністерством юстиції України 14.12.2007 р.), ISSN 2071- 4653. Протягом 2010 р. надруковано 7 випусків збірника загальним об'ємом 172,57 д.а. :

1. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Міграційні процеси в умовах поліетнічного середовища регіону. – Львів: ІРД НАН України, 2009. – Вип. 6 (80). – 544 с. (29,77 д.а.).

2. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Фінансовий ринок України: стабілізація та євроінтеграція (Збірник наукових праць) / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол.: відп. ред. Є.І. Бойко. – Львів, 2010. – Вип. 1 (81).- 591 с. (30,0 д.а.).
3. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Регіональні проблеми управління природокористуванням : [зб. наук. пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; відп. ред. Є.І.Бойко. – Львів, 2010. – Вип. 2(82). – 294 с. (16,09 д.а.).
4. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Інвестиційна привабливість регіону та механізми її забезпечення (Збірник наукових праць). Вип. 3 (83) / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; Ред. кол.: відп. ред. Є.І. Бойко. – Львів, 2010. – 401 с. (23,0 д.а.).
5. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Регіональні особливості організації праці в умовах системної кризи.: [зб. наук. пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; відп. ред. Є. І. Бойко. – Львів, 2010. – Вип. 4 (84). – 480 с. (26,27 д.а.).
6. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Районування економічного простору України: питання методології і практики : [зб. наук, пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол. Є. І. Бойко (відп. ред.). – Львів, 2010. – 2010. – Вип. 5(85). – 465 с. (28,8 д.а.).
7. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Регіональний розвиток та транскордонне співробітництво : [зб. наук, пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол. Є. І. Бойко (відп. ред.). – Львів, 2010. – 2010. – Вип. 6(86). – 290 с. (18,64 д.а.).

В цілому за 2010 р. науковцями Інституту опубліковано 409 наукових статей, в т.ч. 30 – в зарубіжних виданнях.

Загальний обсяг опублікованої наукової продукції Інституту за рік становить 710,29 д.а., з них співробітникам Інституту належить 602,72 д.а.

Видавнича діяльність ІРД НАН України у 2010 р.

Монографії		Підручники, довідники, науково-популярна література, кількість	Опубліковані брошури, рекомендації, методики, кількість	Статті, кількість			Тези, кількість
кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)			у вітчизняних виданнях	у зарубіжних виданнях	у пре-принтах	
16	251,43	8	11	379	30	–	155

Видання монографій

Видавництво «Наукова думка»		Видавничий дім «Академперіодика»		Інші видавництва		Поза видавництвами		Зарубіжні видавництва	
кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)
–	–	–	–	4	51,96	12	199,47	–	–

Вид видання	Кількість назв	Обсяг
Монографії	12	199,47
Збірники наукових праць	7	172,57
Препринти	–	–

ІХ. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протягом 2010 р. розвивалося міжнародне наукове співробітництво Інституту із науково-дослідними установами країн ЄС (Польщі, Угорщини, Словаччини, ФРН), а також із науковими закладами країн СНД (Росії, Білорусі). Співробітництво здійснювалося як на основі прямих двосторонніх зв'язків, так і в рамках діючих угод про наукову співпрацю з такими закордонними установами :

- Державною вищою школою фахової освіти (м. Ярослав, Польща);
- Відділом економіки Жешувського університету (Польща);
- Головним Інститутом гірничої справи (м. Катовіце, Польща);
- Академією Свентокшицькою ім Яна Кохановського в Кельцах (Польща);
- Факультетом економіки та суспільних наук Ниредьгазького інституту (Угорщина);
- Економічним факультетом Кошицького технічного університету (Словаччина);
- Інститутом економіки НАН Білорусі (м.Мінськ, Білорусь);
- Інститутом проблем економічного відродження (м. Санкт-Петербург, Росія).

Основними формами міжнародної співпраці Інституту є: організація спільних наукових конференцій та семінарів, підготовка наукових кадрів, публікація статей у виданнях установ-партнерів, координація наукових досліджень визначеної тематики, реалізація спільних проектів тощо.

За звітний період науковцями Інституту опубліковано 30 статей в зарубіжних наукових виданнях загальним обсягом 18 д.а. Закордонними науковцями опубліковано 7 статей в наукових виданнях Інституту загальним обсягом 5,6 д.а. Інститут був співорганізатором 5 міжнародних конференцій та семінарів в Україні, до участі в яких було залучені закордонні науковці. Вчені Інституту взяли участь в 16 наукових конференціях та семінарах за кордоном.

Інститут є відомим за кордоном центром підготовки наукових кадрів: 2 польські вчені є здобувачами для підготовки кандидатських дисертацій в Інституті, 2 провідні вчені Інституту задіяні до читання лекцій в закордонних організаціях-партнерах.

Основними тематичними напрямками міжнародного наукового співробітництва Інституту у звітному році були:

1. Проблеми соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів.

Інститут приймає активну участь у розробці Національної стратегії формування та розвитку транскордонних кластерів, яка здійснюється під егідою Міністерства регіонального розвитку та будівництва України. З цією метою вивчається європейський досвід формування та реалізації кластерної політики.

Підготовлено Національну доповідь «Сучасний стан та перспективи розвитку транскордонного співробітництва в Україні», що організована Державним Фондом сприяння місцевому самоврядуванню в Україні, у співробітництві делегацією України в Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи, Міністерством регіонального розвитку та будівництва України, Національними асоціаціями органів місцевого самоврядування, за сприяння Програми Ради Європи «Посилення місцевої демократії та сприяння реформам місцевого самоврядування в Україні», Проекту Німецького Бюро технічного співробітництва «Сприяння регіональному розвитку та зайнятості в Україні».

Вчені Інституту також взяли участь у низці міжнародних конференцій та семінарів з цієї проблематики як в Україні, так і за кордоном, зокрема у: Міжнародній конференції «Стан законодавчого та нормативного забезпечення транскордонного співробітництва» (7-8 квітня 2010 р., м. Київ), Міжнародній науково-практичній конференції «Транскордонне співробітництво як важлива складова євроінтеграційних процесів України» (6-7 травня 2010 р., м. Чернівці), круглому столі «Транскордонне співробітництво: проблеми та перспективи» (13 травня 2010 р., м. Луцьк), Міжнародній конференції «Південь України в процесі європейської інтеграції» (19 травня 2010 р., м. Одеса), 5-й Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційні інструменти і кластерний підхід в реалізації державної регіональної політики: досвід України та інших європейських країн» (2-3 червня 2010 р., м. Севастополь), Міжнародному семінарі «Інноваційні організаційні структури та людський капітал» (10 липня 2010 р., Ясло, Польща), круглому столі «Сучасний стан та перспективи

розвитку транскордонного та міжмуніципального співробітництва в Україні» (7 вересня 2010 р., м. Львів), Міжнародній конференції «Стратегія європейської інтеграції України: інструменти та можливості» (23 вересня 2010 р., м. Львів), X Міжнародному Економічному Форумі «Транскордонне співробітництво. Погляд в майбутнє» (7-8 жовтня 2010 р., Львів-Трускавець), Міжнародному круглому столі «Перспективи євроінтеграції: погляд з України та Польщі» (23 листопада 2010р., м. Київ).

Представник Інституту к.е.н. Тимечко І.Р. взяла участь у засіданні Підкомісії з питань міжрегіонального і прикордонного співробітництва Комітету з питань економічного співробітництва Українсько-Російської міждержавної комісії (м. Курськ) з метою розробки проекту міждержавної угоди щодо організації прикордонної торгівлі. Розробки Інституту були використані при підготовці проекту Угоди між Кабінетом Міністрів країни та Урядом Російської Федерації про торгівлю плодоовочевою продукцією у прикордонних регіонах України та Російської Федерації.

Інститут у співпраці з Жешувським університетом та Дрогобицьким державним педагогічним університетом взяв участь у підготовці колективної монографії: Clusters and global economy (international aspect) / Edited by: Stanisław Polanski et an. – Drohobych – Jasło, 2010. – 161 р., де опубліковано 4 статті науковців Інституту загальним обсягом 4 д.а. Монографія присвячена проблемам розвитку кластерів, зокрема їх формуванню у транскордонних регіонах.

2. Соціально-економічні та еколого-економічні дослідження Карпатського регіону

Співробітництво у цьому напрямі розвивається з такими закордонними установами як Жешувський університет (Польща), Ярославська державна вища школа фахової освіти (Польща), Економічний факультет Кошицького технічного університету (Словаччина) Ніредьгазький Інститут (Угорщина).

Науковці Інституту взяли участь у роботі ряду міжнародних конференцій, присвячених цій проблематиці, зокрема: «Співробітництво Польщі з країнами колишнього СРСР: політика, економіка, культура» (6-7 березня 2010 р., м. Кельце, Польща); «Проблеми инновационного развития и креативная экономическая мысль на рубеже веков: А.К. Шторх,

С.Ю. Витте, А.А. Богданов» (25-26 березня 2010 р., м. Мінськ, Білорусь); «Регіони знань» (26-27 березня 2010 р., м. Тернопіль); «Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення» (11-12 травня 2010 р., м. Львів); «Ресурси природних вод Карпатського регіону» (27-28 травня 2010 р., м. Львів) та ін.

Пропозиції Інституту щодо напрямів та механізмів забезпечення сталого розвитку гірських територій включені в документи, прийняті на Міжнародній науково-практичній конференції «Сталий розвиток Карпат та інших гірських регіонів Європи», проведеної під патронатом Президента України та Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи 8-10 вересня 2010 року в Ужгороді. Вони ввійшли до Декларації «Країни – члени Ради Європи за сталий розвиток гірських регіонів Європи» та проектів Резолюції і Рекомендацій «Сталий розвиток гірських районів і досвід Карпатських гір» Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи, схвалених на пленарному засіданні Конгресу Ради Європи в Страсбурзі 26-28 жовтня 2010 року.

Науковці Інституту взяли участь у підготовці колективної монографії Ярославської державної вищої школи фахової освіти (Польща) «Metropolie pogranicza polsko-ukrainskiego: (Метрополії польсько-українського прикордоння) / pod redakcja Zbigniewa Makiely. – Jaroslaw.: Panstwowa Wyzsza Szkola Zawodowa im. Ks. Bronislawa Markiewica. – 2010. – 271 с.

В рамках угод про співробітництво з Ниредьгазьким Інститутом (Угорщина) та Економічним факультетом Кошіцького технічного університету (Словаччина) здійснювався обмін публікаціями у виданнях установ-партнерів.

3. Просторовий розвиток та територіальне планування регіонів

Науковці Інституту взяли участь у роботі ряду конференцій, присвячених цій проблематиці, зокрема: Міжнародній конференції XI Європейської Гільдії реноваційної реформації «EGIR 2010» (22-23 березня 2010р., Краків, Польща), Міжнародній конференції «Просторове облаштування держави» (5 квітня 2010р., Інститут географії, Варшава, Польща), Міжнародному конгресі «Просування та розвиток міст» (28-29 квітня 2010 р., м. Москва, Росія). До участі в організованій Інститутом Міжнародній науково-практичній конференції «Економічний простір України: регіоналізація та

інтеграція в умовах суспільних трансформацій» (28-29 жовтня 2010 р., м. Львів), було залучено 6 вчених з польських установ-партнерів.

Д.т.н., проф. Габрель М.М. спільно із проф. Т. Маршалом (Університет м.Лодзь, Польща) був редактором монографій «Spatial Development of Polish and Ukrainian Big Cities at the Beginning of the 21 Century» та «Economic and Social Functions of Polish and Ukrainian Big Cities at the Beginning of the 21 Century».

Продовжується співпраця Інституту з Міністерством будівництва, земельного розвитку та медіа федеральної землі Тюрінгія (ФРН), започаткована в ході реалізації у 2007-2008 рр. спільного українсько-німецького проекту «Планування просторового розвитку для Львівського регіону» у рамках Європейської академії регіонів. Обговорюються перспективи підготовки спільного проекту «Майбутні сільських просторів» в рамках однієї із європейських програм міжрегіонального співробітництва, із залученням партнерів з інших європейських країн.

У звітному році Інститут разом із Асоціацією органів місцевого самоврядування (АОМС) «Єврорегіон Карпати – Україна» та Львівською обласною державною адміністрацією брав участь у підготовці спільної заявки «Формування транскордонного туристичного кластеру та Карпатської марки» на конкурс проектів в рамках Програми транскордонного співробітництва «Польща-Україна-Білорусь 2007-2013».

Інститут в якості партнера брав участь у виконанні проекту «Карпатський Горизонт-2013 – обговорення перспектив операційної програми ЄС для регіону Карпат». Основний виконавець – АОМС «Єврорегіон Карпати – Україна». Донор – міжнародний фонд «Відродження». Термін реалізації – 15.06.- 30.11.2010. Проект спрямований на активізацію співпраці представників центральних та регіональних влад Карпатського Єврорегіону щодо розробки єдиної операційної програми ЄС для регіону Карпат на фінансову перспективу 2014-2020рр. В рамках проекту напрацьовано аналітичний документ з обґрунтування ініціативи «Карпатський Горизонт-2013» та проведено конференцію у формі Форуму регіонів в рамках X Економічного форуму «Транскордонне співробітництво: погляд у майбутнє» (7-8.10.2010р., м. Трускавець).

У грудні 2010 р. Інститутом, разом із Жешувським університетом, а також з Товариством «Клуб Інтеграції з Сільською Європою» (м. Жешув), Дрогобицьким державним педагогічним університетом ім. І.Франка та Центром місцевого розвитку (Львів) підготовлено та подано спільний проект «Активність лідерів неурядових організацій як шанс для місцевого розвитку» в рамках Програми Міністерства Закордонних Справ Польщі «Польська Допомога». Метою проекту є обмін досвідом щодо створення і підтримки неурядових організацій та їх лідерів у сфері комунікації та управління проектами на сільських територіях, а також підприємців та фермерів для спільної діяльності на селі задля покращення рівня якості життя.

Протягом 2009 року здійснено 8 закордонних відряджень вчених Інституту для участі у міжнародних конференціях, семінарах, зустрічах та переговорах. За цей період прийнято 8 іноземних вчених.

Інститут регіональних досліджень НАН України в особі д.е.н., проф. Мікули Н.А. бере участь в роботі Українсько-польської міжурядової Координаційної Ради з питань міжрегіонального співробітництва. Д.е.н., проф. Мікула Н.А. є також членом Науково-технічної ради Міністерства регіонального розвитку та будівництва України та Консультативно-дорадчої ради при Міністерстві регіонального розвитку та будівництва України з питань розвитку транскордонного співробітництва та єврорегіонів. Вчені Інституту беруть участь у засіданнях Національного представництва України в Карпатському єврорегіоні.

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є дійсним членом Європейської Академії природничих наук (м. Ганновер).

Х. КАДРИ

На кінець 2010 року в Інституті працювало 136 працівників разом з 14 сумісниками.

Серед 75 наукових працівників (сумісників – 13) докторів наук – 19 (сумісників – 8), кандидатів наук – 42 (сумісників - 5).

Середній вік докторів наук – 60 років, кандидатів наук – 43 роки, наукових працівників – 48 років.

Показники підготовки наукових кадрів

Загалом у 2010 році докторантами, аспірантами та співробітниками Інституту було захищено 3 докторські та 8 кандидатських робіт. 10 дисертацій захищені на засіданнях спеціалізованих вчених рад Д 35.154.01 та К 35.154.02, які діють в Інституті, а одна кандидатська робота – в іншій спецраді.

Всього на засіданнях спеціалізованої вченої ради Д 35.154.01 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук за звітний рік в Інституті захищено 5 докторських і 13 кандидатських дисертацій.

На засіданнях спеціалізованої вченої ради К 35.154.02 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук за спеціальністю 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» за звітний рік захищено 14 кандидатських дисертацій, з яких 4 – аспірантами Інституту.

Робота аспірантури та докторантури

У 2010 році для навчання в аспірантурі за державним замовленням прийнято 7 аспірантів. З них з відривом від виробництва – 4. Всього станом на 31.12. 2010 р. в аспірантурі Інституту за державним замовленням навчалося 30 аспірантів, в т. ч. 11 – з відривом від виробництва і 19 – без відриву від виробництва. Крім того, в цільовій аспірантурі навчається 3 аспіранти, в т.ч. 1 – з відривом від виробництва.

Закінчили навчання у звітному році 12 аспірантів, з них за державним замовленням – 8, в т.ч. з відривом від виробництва – 2, без відриву від виробництва – 6, 4 аспіранти навчалися без відриву від виробництва на комерційних засадах.

В докторантурі Інституту перебуває 7 докторантів. У звітному році для підготовки у докторантурі прийнято 4 особи, завершили перебування в докторантурі 4 особи.

Крім того, для підготовки докторських і кандидатських дисертацій в Інституті прикріплено 32 здобувачі, з яких 3 – для підготовки докторських дисертацій.

Відомості про молодих вчених

Протягом звітного періоду в Інституті працювало 32 молоді працівники (віком до 35 років).

В Інституті функціонує Рада молодих вчених (голова Ради – к.е.н. Щеглюк С.Д.), якою здійснювалися заходи із залучення молодих вчених Інституту до участі в різноманітних молодіжних конкурсах, грантах, наукових конференціях.

Молоді науковці взяли участь у низці конференцій для молодих вчених, зокрема: XII Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів і молодих вчених «Соціальні, фінансові та економічні основи ефективної політики держави в умовах глобалізації світової економіки» (м. Донецьк, 30.03.2010 р.), V міжвузівській науково-технічній конференції «Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні» (м. Львів, 29.03.2010 р.), Міжнародній науковій студентсько-аспірантській конференції «Світова економічна криза: причини, наслідки та перспективи подолання» (м. Львів, 14-15 травня 2010 р.), X Міжнародній науковій конференції молодих учених та студентів (м. Мелітополь, 14-15 травня 2010 р.) Міжнародній науково-практичній конференції студентів і молодих вчених «Соціально-економічні та правові дослідження в суспільстві знань» (м. Львів, 3-4 червня 2010 р.), 11 Міжнародній конференції молодих вчених (ГАС) (м. Львів, 25-27 листопада 2010 р.) тощо.

Рада молодих вчених Інституту налагодила співпрацю із Львівською обласною Малою академією наук. 17.05.2010 р. проведено круглий стіл для учнів Львівської обласної малої академії наук «Сучасні напрями регіональних досліджень», де з доповіддю «Міжрегіональні економічні інтеграційні процеси в Україні» виступила д.е.н. І.З. Сторонянська.

У жовтні 2010 року авторський колектив у складі к.е.н. Луцків О.М., к.е.н. Шевчук А.В., к.е.н. Щеглюк С.Д. отримав Премію Верховної Ради України найталановитішим молодим вченим в галузі фундаментальних досліджень та наукових розробок за цикл наукових праць під загальною назвою «Інноваційні та інформаційно-технологічні доміанти активізації соціально-економічного розвитку регіону».

Постановою Верховної Ради України від 23 грудня 2010 року №2875-VI д.е.н. Сторонянській І.З. призначено іменну стипендію Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених.

Стипендію Президента України для молодих вчених отримувала к.е.н. Щеглюк С.Д.

Стипендію НАН України для молодих вчених отримували к.е.н. Возняк Г.В. та к.е.н. Крупін В.Є.

Премію Львівської обласної державної адміністрації для молодих вчених отримали: к.г.н. Теслюк Р.Т., Жук О.П., Біль М.М., Яремчук Р.Є.

У серпні 2010 року Указом Президента України вченому секретарю Інституту к.е.н. Жовтанецькому В.І. присвоєне почесне звання «Заслужений економіст України».

Д.е.н., проф. Шевчук Л.Т. та к.е.н. Шевчук А.В. на основі рішення Ради Асоціації «Інноваційні підприємства України» і Союзу експертів у сфері науки, техніки та інновацій прийняті в члени Союзу експертів науки, техніки і інновацій з присвоєнням статусу експертів у області економіки.

Д.е.н. Ішук С.О. нагороджена премією Львівської обласної державної адміністрації і Львівської обласної ради для відомих учених і знаних фахівців.

XI. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ІНСТИТУТУ

Назви ресурсів, які є власністю установи	Категорія ресурсу (веб-сторінка, е-бібліотека, база даних та знань, словник, науковий звіт, документ, нарис, аудіо запис тощо)	Текстовий опис змісту ресурсу, включаючи резюме або реферат для об'єктів документального характеру та опис змісту візуальних або звукових об'єктів	Характеристика формату цифрового представлення ресурсу, його розмірності, стандарти тощо	Цифрові адреси ресурсів до яких є телекомунікаційний доступ
1	2	3	4	5
<ul style="list-style-type: none"> Веб-сторінка Інституту регіональних досліджень НАН України 	Веб-сторінка	Новини, конференції, семінари. Структура Інституту, інформація про відділи, аспірантуру, поточні дослідження	Ядро сайту на PHP. Публікації в форматі pdf	http://www.irr.org.ua
<ul style="list-style-type: none"> Веб-сторінка журналу «Регіональна економіка» 	Веб-сторінка	Новини, змісти номерів журналу та статті в форматі pdf. Інформація про підписку та умови публікації	Ядро сайту на PHP	http://www.irr.org.ua/pe
<ul style="list-style-type: none"> Веб-сторінка науково-навчального комплексу «Економосвіта» 	Веб-сторінка	Інформація про учасників та результати діяльності комплексу	Ядро сайту на PHP	http://www.economosvita.org.ua
<ul style="list-style-type: none"> База даних видань Інституту 	База даних	Назви видань, анотації, списки авторів	PHP, MySQL	Інтранет-сервер

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Діяльність Інституту у 2011 році буде відповідати визначеним пріоритетним напрямам фундаментальних досліджень та актуальним потребам практики. Особлива увага буде звернута на здійснення міждисциплінарних фундаментальних досліджень, реалізацію прикладних досліджень, розширення госпдогвірної тематики, участь у підготовці нормативних та законодавчих актів, підготовку документів концептуального і програмного характеру, впровадження результатів розробок на рівні центральних, регіональних та місцевих органів влади, активізацію участі вчених Інституту у виконанні конкурсних тем та міжнародних проектів.

Перспективні напрями розвитку наукової діяльності Інституту у 2011 році:

- оцінка впливу природно-ресурсного потенціалу на формування економічного, соціального та етнокультурного середовища Карпатського регіону, дослідження ефективності використання природних ресурсів та проблем збереження екологічної рівноваги в регіоні;
- дослідження стану та головних проблем соціально-економічного розвитку малих міст регіону, формування системи критеріїв діагностики стану їх соціально-економічного розвитку;
- розробка теоретико-методологічних засад дослідження соціально-демографічного потенціалу розвитку регіону. в умовах глобалізаційних викликів;
- дослідження стану та особливостей формування і використання промислового потенціалу Карпатського регіону з врахуванням сучасних тенденцій суспільно-економічних трансформацій;
- визначення пріоритетів перспективного розвитку сільських територій, удосконалення методів прогнозування їх розвитку;
- обґрунтування напрямків вдосконалення механізму підвищення ефективності використання фінансового потенціалу регіону в умовах економічної нестабільності;
- розробка методичного інструментарію для комплексного оцінювання ефективності інвестиційної діяльності, створення інформаційної бази для оцінки інвестиційної діяльності на рівні регіону;
- дослідження кон'юнктури та механізмів функціонування транскордонних ринків;
- розробка методологічних підходів щодо механізмів конвергентності транскордонних просторів.

Крім цього, буде приділена увага і такій проблематиці:

- механізми та моделі реалізації адміністративно-територіальної реформи;
- проблеми сталого розвитку гірських територій Карпатського регіону;
- міжрегіональна інтеграція в Україні;
- проблеми соціально-економічного та просторового розвитку сільських територій;
- міграційні процеси в Україні та її регіонах.

Для активізації міжнародних зв'язків Інституту передбачається: використання можливостей іноземних партнерів щодо залучення Інституту до виконання спільних проектів, розширення мережі міжнародних наукових зв'язків та збільшення кількості публікацій провідних науковців Інституту в зарубіжних наукових виданнях.

На наступний рік, крім проведення ряду міжнародних конференцій, Інститут передбачає і надалі розвивати практику обговорення актуальних проблем регіонального розвитку у формі круглих столів.

Значна увага і надалі буде приділятися розвитку співпраці з вищими навчальними закладами в рамках науково-навчального комплексу «Економосвіта» та створених при відділах Інституту філій кафедр вищих навчальних закладів.

ДОДАТКИ

СТРУКТУРА
Інституту регіональних досліджень НАН України
(на 1.01.2011 р.)

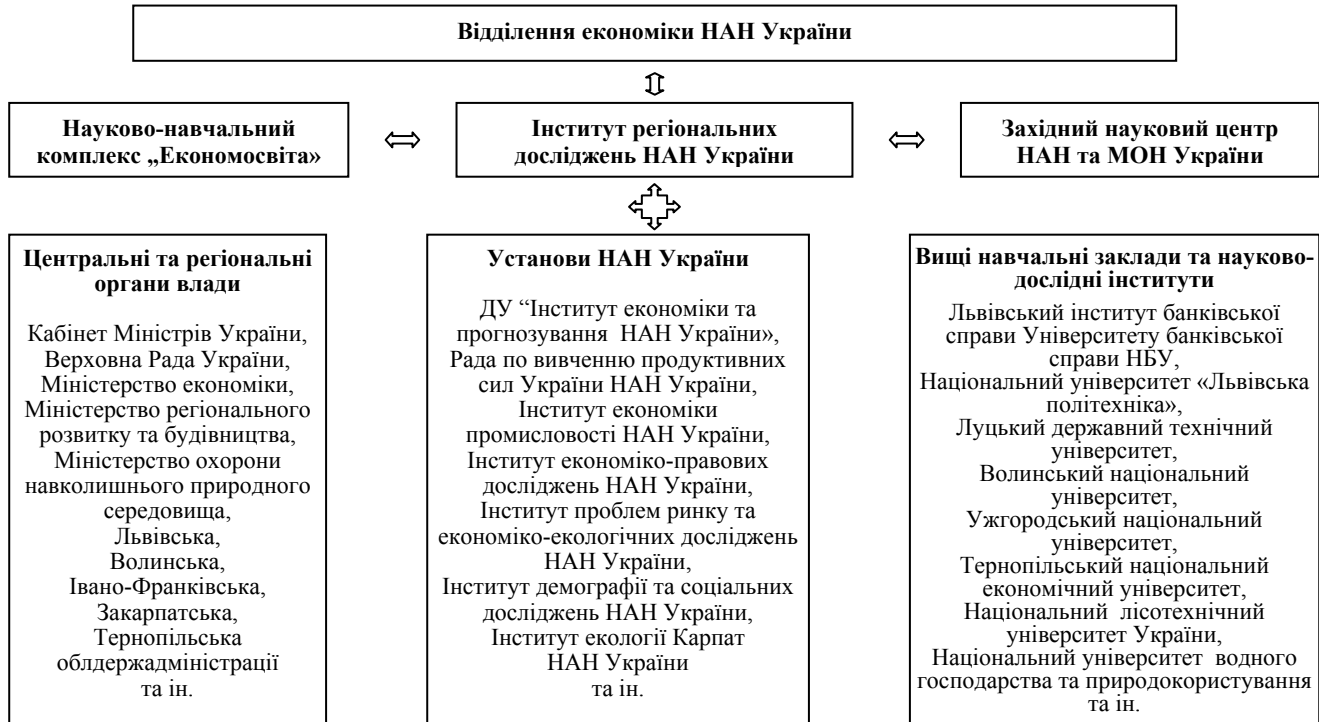
	Рік утво- рення	Керівник, прізвище, науковий ступінь, звання	Напрямок досліджень
Інститут регіональних досліджень	1964 1994	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Наукові засади розвитку регіональної політики та територіальних суспільних систем; еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій; фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення; перспективи розвитку транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій
1. Відділ регіональної економічної політики	2009	ШУЛЬЦ Світлана Леонідівна, к.е.н.	Теоретичні та прикладні аспекти формування та реалізації регіональної економічної політики; дослідження процесів та явищ трансформації економічного простору регіонів; аналіз та оцінка економічного потенціалу регіонів, особливостей розвитку міжрегіональних та зовнішньоекономічних зв'язків; дослідження інноваційних процесів у розвитку регіональних економічних систем; удосконалення інституційного забезпечення реалізації регіональної політики; розробка програмних документів регіонального розвитку; обґрунтування перспектив освоєння промислового потенціалу регіону
2. Відділ регіональної екологічної політики	1980	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Соціально-економічні проблеми екологічної безпеки, наукові основи формування регіональної екологічної політики та механізмів її реалізації, обґрунтування стратегії освоєння природно-ресурсного потенціалу регіону, еколого-економічні проблеми сталого розвитку гірських територій

3. Відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону	2009	САДОВА Уляна Ярославівна, д.е.н., професор	Теоретико-методологічні засади дослідження проблем людини та середовища її життєдіяльності в контексті новітніх концепцій соціальної економіки та регіоналістики. Вивчення специфіки відтворення людського потенціалу (соціально-демографічного, трудового, культурно-освітнього, екістичного), виходячи із сучасних тенденцій трансформації регіональних ринків. Розробка методів та прийомів аналізу і прогнозу явищ та процесів соціально-гуманітарної сфери регіону; побудова моделей регіональної соціальної політики та механізмів її реалізації; медико-демографічні, соціально-трудова, історико-світоглядні, етнокультурні, міграційні аспекти соціального управління у регіоні
4. Відділ прогнозування і моделювання розвитку регіону	1964	БОЙКО Євген Іванович, д.е.н., професор	Удосконалення методів прогнозування соціально-економічного розвитку регіону, визначення часових лагів в прогнозних розрахунках; обґрунтування системи критеріальних оцінок ефективності розвитку регіону та побудова економіко-математичних моделей прогнозування розвитку окремих територій та видів економічної діяльності
5. Відділ проблем ринкової інфраструктури та транскордонного співробітництва	1975	МІКУЛА Надія Анатоліївна, д.е.н., професор	Розробка теоретико-методологічних основ дослідження транскордонних регіонів та транскордонних ринків. Обґрунтування транскордонної конвергенції конкурентоспроможності регіонів та розробка організаційно-економічних механізмів підвищення їх конкурентоспроможності з використанням кластерного підходу. Дослідження нових форм транскордонного співробітництва та проблем розвитку ринкової інфраструктури
6. Відділ проблем розвитку фінансово-кредитних відносин в регіоні	1990	СТОРО- НЯНСЬКА Ірина Зіновіївна, д.е.н.	Теоретичні та методологічні засади фінансового забезпечення регіонального розвитку. Джерела формування та напрями реалізації фінансового потенціалу регіонів. Оцінювання ефективності використання фінансових ресурсів регіону. Механізми активізації фінансово-кредитних відносин між суб'єктами господарювання, банківськими установами та регіональними органами влади. Дослідження та обґрунтування напрямків вдосконалення функціонування місцевих бюджетів в Україні. Побудова моделей оптимізації міжбюджетних відносин в Україні та методи їх реалізації

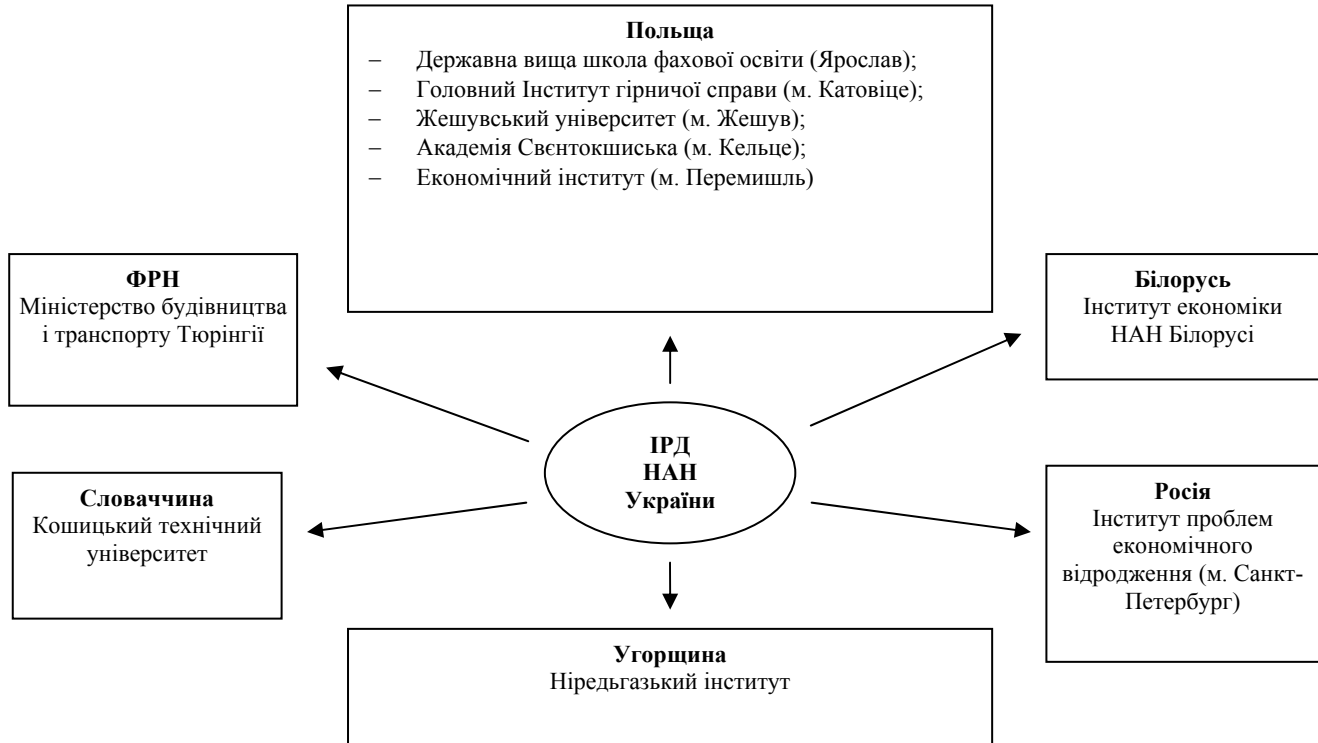
7. Відділ моніторингу регіонального розвитку	1996	ІЩУК Світлана Олексіївна, д.е.н., професор	Теоретико-методологічні засади організації та проведення моніторингу соціально-економічних явищ, процесів і відносин в регіоні; формування методології оцінювання виробничо-фінансового потенціалу суб'єктів господарювання, аналізу техніко-економічного стану і рівня функціонування об'єктів промисловості та інфраструктури, прогнозування тенденцій розвитку економіки на регіональному рівні; розробка методичного інструментарію для рейтингової оцінки інвестиційної привабливості регіону та комплексної оцінки інвестиційної діяльності; обґрунтування вибору пріоритетних напрямів інвестування та організаційно-економічних механізмів залучення інвестиційних ресурсів у господарський комплекс регіону; визначення важелів підвищення ефективності інвестиційних процесів на регіональному рівні; моніторинг регіональних ринків продукції та послуг
8. Відділ територіальних суспільних систем і просторового розвитку	2005	ШЕВЧУК Любов Теодорівна д.е.н., професор	Розробка теоретико-методологічних основ дослідження територіально-суспільних систем (міст, районів, селищ міського типу, регіонів) та напрямів їх просторового розвитку; розробка методів та механізмів вдосконалення територіально-адміністративного устрою; розробка методологічних основ просторового розвитку та проектування територіальних систем різного ієрархічного рівня (проектів та схем районного планування, генеральних планів населених пунктів); економічне моделювання трансформаційних процесів розвитку територіальних суспільних систем; регіональний менеджмент та маркетинг в розвитку територіальних суспільних систем; розробка механізмів управління територіальними суспільними системами різного ієрархічного рівня

КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ІРД НАН України – провідна наукова установа в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва

МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ ІРД НАН УКРАЇНИ

ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Всього
Підготовлено і подано розробок	39	35	28	41	28	42	33	51	40	63	90	490
З них впроваджено:	22	29	21	22	21	16	19	44	25	43	65	327
<i>в т. ч.</i>												
<i>центральним органам влади</i>	9	9	9	7	7	5	3	11	3	10	38	111
<i>регіональним органам влади</i>	8	7	8	10	12	7	12	21	13	30	25	153

КОНФЕРЕНЦІЇ, НАРАДИ, СЕМІНАРИ

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Всього
Кількість організованих ІРД конференцій, нарад, семінарів	2	8	4	7	13	9	12	12	10	15	12	104
Участь науковців ІРД у конференціях	17	30	26	35	30	42	87	104	114	118	140	743
Виступи науковців ІРД на конференціях	51	65	66	79	87	114	163	183	186	188	223	1405

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНСТИТУТУ

Рік	Кількість співробітників	Кількість наукових співробітників	Кількість докторів наук	Кількість кандидатів наук
2000	127	51	14	35
2001	116	58	16	36
2002	118	60	17	35
2003	126	62	17	35
2004	142	63	17	37
2005	143	69	19	39
2006	137	64	16	37
2007	134	72	16	36
2008	143	79	18	39
2009	142	79	18	39
2010	136	75	19	42

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Аспіранти, всього	42	43	45	39	39	34	37	39	38	42	33
у т.ч.											
денної форми навчання	10	9	9	11	15	13	12	10	9	10	12
заочної форми навчання	32	34	36	28	24	21	25	29	29	32	21
Докторанти, всього	6	6	6	8	7	5	3	5	8	10	7

ВІДОМОСТІ ПРО ЗАХИСТ ДИСЕРТАЦІЙ

Роки	Докторанти, аспіранти, співробітники Інституту		Співробітники інших організацій		Разом	
	докторські	кандидатські	докторські	канди- датські	доктор- ські	канди- датські
2000	-	5	2	12	2	17
2001	-	1	3	20	3	21
2002	1	5	4	14	5	19
2003	1	5	4	14	5	19
2004	2	9	3	12	5	21
2005	2	10	1	19	3	29
2006	1	6	2	31	3	37
2007	3	6	1	17	4	23
2008	3	6	1	17	4	23
2009	2	5	1	23	3	28
2010	3	11	2	17	5	28
Всього	18	69	24	196	42	265

ПРО СТИПЕНДІАТІВ ПРЕЗИДЕНТА ТА НАН УКРАЇНИ

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Стипендіатів, всього	2	2	4	4	7	7	7	7	7	6	7
у т.ч.											
стипендіатів Президента України	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
стипендіатів НАН України	1	1	3	3	5	2	2	2	2	2	2

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Обсяг фінансування Інституту за період 2000 – 2010 рр.(тис. грн.)

Вид тематики	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Фундаментальні дослідження	399,8	585,7	726,1	840,2	1206,1	1793,4	2344	3045,3	4223,3	4201,5	4667,4
Прикладні розробки у сфері розвитку галузей економіки	98,4	172,4	125,4	125,3	244,0	298,9	268,3	436,3	604,1	544,1	767,1
Госпдоговірна тематика	160,3	246,4	256,1	244,6	467,8	221,6	373,3	334,5	414,5	85,0	320,5
Загальне фінансування	658,5	1001,5	1107,6	1210,1	1917,9	2343,9	3007,3	3816,1	5241,9	4830,6	5755,0

Динаміка фінансування Інституту за період 2000 – 2010 рр.

(% до 2000 р.)

Вид тематики	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Фундаментальні дослідження	100,0	146,5	181,6	210,2	301,7	448,6	586,3	761,7	1056,4	1050,9	1167,4
Прикладні розробки у сфері розвитку галузей економіки	100,0	175,2	127,4	127,4	248	303,8	272,7	443,4	613,9	552,9	779,6
Госпдоговірна тематика	100,0	153,7	160	152,6	291,8	138,2	246,4	208,7	258,6	53,0	199,9
Загальне фінансування	100,0	152,1	168,2	183,8	291,3	355,9	456,7	579,5	796,0	756,6	874,0

**КОНФЕРЕНЦІЇ, НАРАДИ, СЕМІНАРИ,
ОРГАНІЗАТОРОМ АБО СПІВОРГАНІЗАТОРОМ
ЯКИХ ВИСТУПАТИМЕ ІНСТИТУТ У 2011 РОЦІ**

Назва	Дата проведення	Місце проведення	Відповідальні за організацію від ІРД НАН України	Співорганізатори
1	2	3	4	5
Постійно діючий семінар: «Проблеми формування і розвитку банківської системи України та механізми їх вирішення»	протягом року	м. Львів	Сторонянська І.З.	Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ
Круглий стіл, присвячений презентації наукового проекту «Інтелектуальна автоматизована інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу в регіоні»	лютий	м. Львів	Козоріз М.А. Сторонянська І.З. Возняк Г.В.	Відділення економіки НАН України
Круглий стіл «Концептуальні засади реформування адміністративно-територіального устрою в Україні»	лютий	м. Львів	Кравців В.С. Жук П.В.	
Міжнародна науково-практична конференція з проблем регіоналістики (до 75-річчя з дня народження академіка НАН України М.І. Долішнього)	травень	м. Львів	Кравців В.С. Шульц С.Л. Садова У.Я. Шевчук Л.Т. Мікула Н.А.	Західний науковий центр НАН та МОН України; ННК «Економосвіта»

Міжнародна науково-практична конференція «Інтеграція України у світовий та європейський фінансовий простір»	червень	м. Львів	Козоріз М.А. Сторонянська І.З.	Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ; Західний науковий центр НАН та МОН України; ННК «Економосвіта»
Круглий стіл на тему «Механізми та інструменти використання переваг інтеррегіонального та транскордонного співробітництва у підвищенні конкурентоспроможності західних регіонів України»	червень	м. Львів	Мікула Н.А.	Волинський національний університет ім. Лесі Українки; Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій
Круглий стіл з проблем модернізації та інвестиційного забезпечення розвитку промислового потенціалу Карпатського регіону	вересень	м. Львів	Шульц С.Л.	Львівська державна фінансова академія
Круглий стіл з проблем оптимізації та реалізації фінансового потенціалу підприємств регіону	вересень	м. Львів	Сторонянська І.З.	Українська академія друкарства
Науково-практичний семінар «Соціологічні методи в дослідженні соціально-демографічного потенціалу регіону»	вересень	м. Львів	Садова У.Я.	Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом
Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми розвитку сільських територій»	жовтень	м. Львів	Бойко Є.І.	ННК «Економосвіта»

**ПЛАН ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ
РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ НА 2011 РІК**

Книжкова серія «Проблеми регіонального розвитку»				
Головний редактор серії: д.е.н. Кравців В.С.		(ISBN 978-966-02-4252-4)		
№ п/п	Назва видання	Вид видання	Термін виконання	Відповідальні виконавці
1	2	3	4	5
1.	Просторовий розвиток регіону: соціально-економічні можливості, ризики і перспективи	колективна монографія	березень	д.е.н. Шевчук Л.Т.
2.	Модель районування економічного простору України	колективна монографія	березень	к.е.н. Шульц С.Л.
3.	Просторова організація економіки: минуле, сучасне, майбутнє	монографія	березень	д.е.н. Стадницький Ю.І.
4.	Проблеми та перспективи розвитку сільських територій Львівської області (за результатами соціологічного опитування)	брошура	березень	д.е.н. Бойко Є.І.
5.	Регіональна міграційна політика та механізми її реалізації	колективна монографія	квітень	д.е.н. Садова У.Я.
6.	Львівська область: на шляху до сталого розвитку	науково-популярне видання	липень	д.е.н. Кравців В.С.
7.	Малі міста регіону: особливості сучасного розвитку	монографія	вересень	Вишиванюк М.М.
8.	Ризики демографічних втрат регіону	монографія	листопад	Феленчак Ю.Б.
9.	Фінансовий потенціал регіону та механізми його використання	колективна монографія	грудень	д.е.н. Козоріз М.А. д.е.н. Сторонянська І.З.

Книжкова серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі»				
Головний редактор серії: д.е.н., проф. Бойко Є.І. (ISBN 978-966-02-4250-0)				
1.	Оцінка інвестиційної привабливості Західного регіону України	колективна монографія	березень	д.е.н. Ішук С.О.
2..	Фінанси регіону: теорія, проблеми, практика	монографія	березень	д.е.н. Кузнецова А.Я. д.е.н. Козоріз М.А. д.е.н. Сторонянська І. З. к.е.н. Возняк Г.В.
Книжкова серія «Транскордонне співробітництво»				
Головний редактор серії: д.е.н., проф. Мікула Н.А. (ISBN 978-966-02-4251-7)				
1.	Нові форми транскордонного співробітництва	колективна монографія	березень	д.е.н. Мікула Н.А.
2.	Транскордонна конвергенція конкурентоспроможності регіонів	колективна монографія	грудень	д.е.н. Мікула Н.А.
Підручники і навчальні посібники				
1.	Місцеві фінанси	навчальний посібник	вересень	к.е.н. Власюк Н.І. к.е.н. Мединська Т.В. к.е.н. Мельник М.І
2.	Просторова організація економіки	підручник	жовтень	д.е.н. Стадницький Ю.І.
3.	Транскордонне співробітництво	навчальний посібник	листопад	д.е.н. Мікула Н.А. д.е.н. Борщевський В.В.
Збірник наукових праць				
«Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України»				
1.	Економічний простір України: регіоналізація та інтеграція в умовах суспільних трансформацій (1/87)	збірник	лютий	д.е.н. Бойко Є.І. к.е.н. Шульц С.Л.

2.	Посткризовий розвиток фінансової системи України: проблеми та перспективи (2/88)	збірник	травень	д.е.н. Бойко Є.І. д.е.н. Сторонянська І.З.
3.	Управління фінансовими ресурсами регіону (3/89)	збірник	червень	д.е.н. Бойко Є.І. д.е.н. Сторонянська І.З.
4.	Малі міста регіону: діагностика стану, посткризові завдання (4/90)	збірник	жовтень	д.е.н. Бойко Є.І. д.е.н.Шевчук Л.Т.
5.	Регіональна конвергенція та транскордонні ринки (5/91)	збірник	жовтень	д.е.н. Бойко Є.І. д.е.н. Мікула Н.А.
6.	Сучасні проблеми розвитку сільських територій (6/92)	збірник	грудень	д.е.н. Бойко Є.І.
Науково-практичний журнал				
1.	«Регіональна економіка», № 1		березень	д.е.н. Кравців В.С.
2.	«Регіональна економіка», № 2		червень	д.е.н. Кравців В.С.
3.	«Регіональна економіка», № 3		вересень	д.е.н. Кравців В.С.
4.	«Регіональна економіка», № 4		грудень	д.е.н. Кравців В.С.

Інститут регіональних досліджень НАН України у 2010 році:
Інформаційне видання. – Львів, 2011. – 86 с.

Комп'ютерний макет: П.С. Попадюк.

© Інститут регіональних досліджень НАН України, 2011.

Підписано до друку 11.03.2011 р.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк на різнографі. Умовн. друк. арк. 3,0.

Тираж 60 примірників

Роздруковано в ПП «Арал»

м. Львів, вул. Козельницька, 4.